

371.7
ป.38 ม.1
3.3

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

19 S.A. 2539

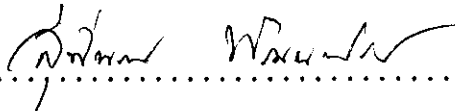
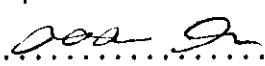
ปริณิพนธ์
ของ
ประเวศ สิทธิกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
เมษายน 2539
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

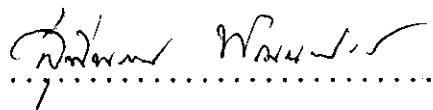
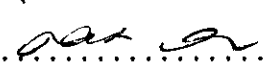
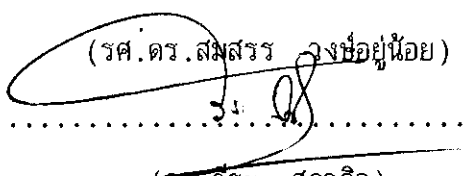
b 51906

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....  ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)
.....  กรรมการ
(รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

.....  ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)
.....  กรรมการ
(รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)
.....  กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.วิระ สุภากิจ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....  คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 24 เดือน เมษายน พ.ศ. 2559.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ รศ.ดร.สมสรร วงษ์น้อย ซึ่งเป็นประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ที่กรุณาเป็นกรรมการร่วมในการสอบปากเปล่า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณชูชาติ ทรัพย์มาก ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่อนุญาตและให้ความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณ คุณสมพล ธงศิลา ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี คุณเจตน์ รกกล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง คุณสุชาติ ดันติมาลา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนบ้านกล้วย คุณปานศิริ จารุเกษม อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนวิหารแดง รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่กรุณาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการดำเนินงานการวิจัยในครั้งนี้ทุกท่าน

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบและน้อมรำลึกพระคุณของบิดา มารดา บุรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประเวศ สิทธิกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของงานกิจการนักเรียน	10
ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน	11
ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน	14
แนวคิดและหลักการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	57
บทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน	59
กระบวนการการดำเนินงานกิจการนักเรียน	61
ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
สมมติฐานการวิจัย	67
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
วิธีสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ	72

การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การจัดกระทำข้อมูล	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอน 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จําแนกตาม	
สถานที่ตั้งโรงเรียน ประสิทธิภาพในด้านตำแหน่งและขนาดโรงเรียน	82
ตอน 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนตาม	
ทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน	86
ตอน 3 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการ	
นักเรียน จําแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสิทธิภาพในด้านตำแหน่งและ	
ขนาดโรงเรียน	90
ตอน 4 เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการ	
นักเรียน จําแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	
กิจการนักเรียนและขนาดโรงเรียน	99
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 108
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	108
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	108
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	109

การเก็บรวบรวมข้อมูล	109
การวิเคราะห์ข้อมูล	110
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	121
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	122
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย	147

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานที่ตั้งโรงเรียน	71
2	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน	82
3	จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และขนาดโรงเรียน	84
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน	86
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นรายการกิจกรรม	87
6	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน	90
7	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนเป็นรายการกิจกรรม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน	91
8	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง	93
9	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง	94
10	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	96
11	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม จำแนกตามขนาดโรงเรียน	97

12	เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน โดยรวม และรายด้าน จานแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน	99
13	เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน เป็น รายกิจกรรม จานแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน	100
14	เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน โดยรวม และรายด้าน จานแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน	102
15	เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน เป็น รายกิจกรรม จานแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน	103
16	เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน โดยรวม และรายด้าน จานแนกตามขนาดโรงเรียน	105
17	เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน เป็น รายกิจกรรม จานแนกตามขนาดโรงเรียน	106

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อารยประเทศทั่วโลกต่างถือเป็นหน้าที่ที่รัฐพึงจัดให้กับประชาชนทุกคน เป็นการศึกษาภาคบังคับโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพ อันควรแก่วัยและตามความสามารถได้ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กรมวิชาการ. 2535 : 1) ดังนั้น การประถมศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและก้าวหน้าของชาติ เพราะประชาชนส่วนใหญ่สิ้นสุดการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับนี้ ถ้าการประถมศึกษามีคุณภาพ ก็หมายถึงประชากรส่วนใหญ่มีคุณภาพด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 3)

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานปฏิบัติ มีภารกิจหลัก คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนมีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็น ตัวจักรสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 6)

การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2523) ต้องอาศัยการบริหารงานโรงเรียน อย่างน้อย 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน พัสดุ งานอาคารสถานที่ งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 ก : 27)

งานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดขึ้นเพื่อช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนรู้นในห้องเรียนโดยตรง (ภิญญา สาธร. 2523 : 388) และเพื่อมุ่งช่วยสร้างคุณสมบัติที่สำคัญหลายประการให้เกิดแก่นักเรียน เช่น คุณสมบัติในการมีวินัยในตนเอง ชื่อสัตย์สุจริต เชื้อมั่นในตนเอง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การพูดเป็น ฟังเป็น เป็นนักคิด นักทำ มีน้ำใจเป็น นักกีฬา รู้จักยกย่องคนอื่น อยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี เป็นผู้รู้ ผู้ตามที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และสภาพแวดล้อมได้ (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 5) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนตามปกติจะไม่สามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้ครบถ้วน ประกอบกับหลักความจริงที่ว่า กระบวนการเรียนรู้มิได้เกิดขึ้นในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากนอกห้องเรียนด้วย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2520 : 6) ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ย่อมเป็นการไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้กับเด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน (เชาว์ มณีวงศ์. 2529 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิเวศ แซนฟอร์ด ที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นต้องจัดสถานการณ์ที่น่าจูงใจและท้าทายให้กับนักเรียนอยู่ตลอดเวลา (อารมย์ สุวรรณपाल. 2537 : 85 ; อ้างอิงมาจาก Nivek Sanford. n.d.) เพื่อสนองเจตนารมณ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะเป็นประโยชน์กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นมุข

จะเห็นได้ว่า งานกิจการนักเรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญาได้ครบถ้วน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงมี

ความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียน ประสานสัมพันธ์ในการจัดทำแผนและดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

จังหวัดสระบุรีตั้งอยู่ภาคกลางตอนบนทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ ระยะห่างจากกรุงเทพฯ 108 กิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 11 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ และมีการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 4 เทศบาล 16 สุขาภิบาล 28 องค์การบริหารส่วนตำบล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชากรร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 30 ประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม เหมืองแร่ การบริการ พาณิชยกรรม และการขนส่ง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 681 แห่ง (สำนักงานจังหวัดสระบุรี. 2538 : 1) จากสภาพดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของจังหวัดสระบุรี อันได้แก่ การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นทำให้ผู้ประกอบการนักเรียนย้ายถิ่นฐานเข้าไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นผลให้จำนวนนักเรียนในบางพื้นที่ลดลง จึงส่งผลต่อขนาดโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีขนาดเล็กจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ขาดวัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องเขียนและแบบเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุริชา ชาติสุทธิ (2534 : 118) ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนเกี่ยวกับการขาดบุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ สาธารณูปโภค ผู้ปกครองนักเรียนยากจน ทำให้นักเรียนจำนวนมากขาดแคลนเครื่องเขียนและแบบเรียน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพอนามัย (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี. 2537 : 2) โดยเฉพาะห้องเรียนนอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล นักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 16.85 และพื้นที่ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล นักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 10.86 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดให้นักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี. 2537 : 3)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาของจังหวัดสระบุรี ปัจจุบันมีโรงเรียนในความรับผิดชอบจำนวน 345 โรงเรียน นักเรียน 56,670 คน และจำนวนบุคลากร 3,722 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. 2538 : 7 - 11) จากผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ 2537 การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดมีอุปสรรคไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) คิดเป็นร้อยละ 98.01 ซึ่งเป้าหมายกำหนดไว้ ร้อยละ 100 อัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 คิดเป็นร้อยละ 0.47 ซึ่งเป้าหมายกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 0.3 จำนวนนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ซึ่งเป้าหมายกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 นักเรียนเป็นโรคฟันผุสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 17.53 นักเรียนขาดแคลนเครื่องเขียนและแบบเรียน จำนวน 28,734 คน คิดเป็นร้อยละ 53.41 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. 2537 ก : 22 - 24)

นอกจากนั้นในการประเมินโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนในด้านการบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน การบริการอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ การแนะแนวนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึงพบว่ามีอุปสรรค ยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. 2537 ข : 8)

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีตามกรอบแนวคิดโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า (เจตนาของนักวิจัย)

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสิทธิภาพในตำแหน่งผู้บริหาร และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้ทราบปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้จำกัดในขอบเขตของเนื้อหา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่จะศึกษาและนิยามศัพท์ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

✓ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีใน 4 ด้านตามกรอบแนวคิดของโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้คือ

- 1.1 กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523
- 1.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน
- 1.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน
- 1.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า ✓

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 345 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,205 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 181 คน และครูผู้สอนจำนวน 181 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

✓ 3.1.1 สถานที่ตั้งโรงเรียน

3.1.1.1 โรงเรียนในเขตเทศบาล

3.1.1.2 โรงเรียนนอกเขตเทศบาล

3.1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่ง (สำหรับผู้บริหาร)

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน (สำหรับครูผู้สอน)

3.1.2.3 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.4 5 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดใหญ่

✓ 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน 4 ด้าน

3.2.1 กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา
พ.ศ. 2523

3.2.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน

3.2.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ขึ้นในโรงเรียน

3.2.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

✓ 1. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี และจัดแบ่งประเภทโรงเรียน โดยอิงเกณฑ์การแบ่งโรงเรียน
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแยกเป็น

1.1 ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน

1.2 ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป

2. กิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนทั้งหมดที่โรงเรียนจัดขึ้น
นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติในห้องเรียน

3. การปฏิบัติงานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และกิจกรรมทั้งหมด นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติในห้องเรียน เพื่อช่วยส่งเสริม การเรียนการสอนหลักสูตรให้บรรลุผลยิ่งขึ้น

✓ 4. ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้ การดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย 4 ด้าน คือ

4.1 กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนต้องจัดให้มีขึ้นตามแนวทางของระเบียบกฎหมาย ได้แก่ การจัดทำเขตบริการ การจัดทำสำมะโนนักเรียน การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน การปฐมนิเทศผู้ปกครอง และการ แก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน

4.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดบริการสุขภาพ การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดบริการแนะแนว การบริการนักเรียนขาดแคลน และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน

4.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การจัด กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน การจัดกิจกรรมจัดตั้ง ชุมนุมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน และการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

4.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า หมายถึง กิจกรรม ที่เสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า ได้แก่ การติดตามผล นักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว และการสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

5. ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่ง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

6. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้รับผิดชอบ
งานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

7. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติ
งานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

8. ประสิทธิภาพในตำแหน่งผู้บริหาร หมายถึง ระยะเวลาที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จนถึงปีการศึกษา 2538
แบ่งออกเป็น

8.1 ประสิทธิภาพน้อยกว่า 10 ปี

8.2 ประสิทธิภาพ 10 ปีขึ้นไป

9. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน หมายถึง ระยะเวลาที่เริ่มรับผิดชอบ
งานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จนถึง
ปีการศึกษา 2538 แบ่งออกเป็น

9.1 ประสิทธิภาพน้อยกว่า 5 ปี

9.2 ประสิทธิภาพ 5 ปีขึ้นไป

10. สถานที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียน โดยยึดการบริหารงาน
ส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น

10.1 โรงเรียนในเขตเทศบาล ได้แก่ โรงเรียนที่ตั้งในเขตเทศบาล สุขาภิบาล
และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี

10.2 โรงเรียนนอกเขตเทศบาล ได้แก่ โรงเรียนที่ตั้งนอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล
และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามขอบข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติใน 4 ด้าน เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามขั้นตอน ผู้วิจัยกำหนดลำดับหัวข้อเรื่อง ดังนี้

- ✓ 1. ความหมายของงานกิจการนักเรียน
2. ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน
3. ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน
4. แนวคิดและหลักการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
5. บทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน
6. กระบวนการดำเนินงานกิจการนักเรียน
7. ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ✓

1. ความหมายของงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกคน เมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน มีผู้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 799) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งตรงกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 2) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย งานกิจการนักเรียนจึงเป็นงานที่ต้องจัดให้แก่นักเรียนควบคู่กับการเรียนการสอน

ห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้านให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชนอีกด้วย ซึ่ง สตูบ และคนอื่น ๆ (กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. 2535 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Stoop and others. 1971 : 331) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การสอน แต่เป็นกิจกรรมที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ภายในโรงเรียนของนักเรียน กิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยเสริมการสอนในชั้นเรียนปกติและช่วยให้ครูมีความเข้าใจและช่วยเหลือนักเรียนได้มากขึ้น ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ข : 22) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักเรียนไว้ว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและกิจกรรมทั้งหมด ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผลยิ่งขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง บรรดากิจกรรมทั้งหมดของโรงเรียนที่จัดให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการสอนในห้องเรียน นับตั้งแต่นักเรียนเริ่มเข้าเรียนจนกระทั่งจบออกจากโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งที่จะช่วยสร้างให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน งานกิจการนักเรียนจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่างานด้านอื่น ๆ ดังเช่นที่ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2520 : 6 - 8) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับความจำเป็นและความสำคัญของงานกิจการนักเรียนไว้ 7 ประการคือ

1. สังคมเป็นตัวกำหนดปรัชญาของการดำรงชีวิต ซึ่งชีวิตมีความต้องการหลายอย่าง โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีสถาบันหลายอย่างในสังคมเป็นตัวกำหนดความต้องการของบุคคล และในขณะที่เดียวกันสถาบันเหล่านี้ จะเป็นตัวกำหนดบทบาทของโรงเรียนอีกด้วย สถาบันดังกล่าวนี้ได้แก่ บ้าน ศาสนา รัฐบาล เป็นต้น โรงเรียนมีบทบาททั้งส่งเสริมและควบคุมบุคคลากรต่าง ๆ ซึ่งบุคคลากรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผู้สร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียน ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องเรียน

นักเรียนมาโรงเรียนมาจะมาเพื่อเรียนหนังสือแต่เพียงอย่างเดียว แต่มาเรียนรู้เพื่อที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่สับสนและซับซ้อนได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจำเป็นต้องช่วยเหลือในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งกิจกรรมนักเรียนจะเป็นส่วนที่จะช่วยเหลือได้เป็นอย่างมาก

2. เรายอมรับกันว่ากระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดขึ้นในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียว เด็กนักเรียนได้เรียนรู้อะไร ๆ หลายอย่างนอกห้องเรียน คนส่วนใหญ่ต้องเรียนรู้จากคนอื่น ต่างคนก็เรียนรู้ซึ่งกันและกัน การบริหารกิจการนักเรียนส่วนใหญ่อยู่นอกห้องเรียน จึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้กว้างขวางขึ้น

3. เป็นความจริงที่ว่าคนที่สอบได้ที่ 1 ไม่จำเป็นต้องมีชีวิตเจริญก้าวหน้ามากกว่าคนที่สอบได้ที่รอง ๆ หรือท้าย ๆ คนที่สอบได้ที่ 1 มักจะมีความรู้ดีในห้องเรียน คนที่สอบได้ที่ท้าย ๆ อาจมีความรู้หลาย ๆ อย่างนอกห้องเรียนดีกว่าคนที่สอบได้ที่ 1 เสียอีก การบริหารกิจการนักเรียนจึงมีส่วนช่วยนักเรียนได้เป็นอย่างมาก

4. คนเราโดยปกติจะไม่นิ่งเฉย มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอทั้งการกระทำและความคิด มโนภาพของแต่ละบุคคลจะมีพลังมากน้อยแค่ไหนเพียงใดขึ้นอยู่กับวัยและสิ่งแวดล้อม ถ้าอยู่ในวัยเด็กก็จะมีพลังกายมากกว่าความคิด ในวัยผู้ใหญ่ก็จะมีพลังความคิดมากกว่าพลังกาย ส่วนวัยหนุ่มสาวจะมีทั้งพลังกายและพลังความคิดควบคู่กันไป พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นพลังกายหรือพลังความคิดย่อมมีการใช้และการควบคุมส่วนเกินควบคู่กันไป พลังส่วนเกินนี้หากใช้ไม่ถูกทางก็จะนำไปสู่การทำลาย สร้างความเสียหายหรือความเสื่อมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องพยายามหาหนทางควบคุมพลังส่วนเกินนี้เอาไว้และไปแสดงออกในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและสังคม

5. เป้าหมายของการศึกษาคือการทำให้เด็กนักเรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เพื่อการเจริญเติบโตเป็นคนที่สมบูรณ์ การศึกษาในห้องเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา ส่วนการศึกษานอกห้องเรียนมีส่วนช่วยต่อเติมความเจริญงอกงามของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้นอีกทั้งทางกาย สังคม และอารมณ์ ดังนั้นการศึกษานอกห้องเรียนก็อาจนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการนักเรียน

6. มนุษย์เราจะหวงแหน ทะนุถนอม บำรุงรักษาในสิ่งที่ตนเองรู้สึกว่ามีส่วนเป็นเจ้าของ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การบริหารโรงเรียน ก็เป็นอีกทางหนึ่ง que แสดงให้นักเรียนเห็นว่าเขามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโรงเรียนของเขา เมื่อเป็นเช่นนี้เขาย่อมจะไม่ทำลายโรงเรียนและชื่อเสียงของโรงเรียนของเขาเอง กิจกรรมเช่นนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการนักเรียนอีกเช่นกัน

7. การศึกษานอห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นการนำไปสู่อาชีพหลัก กิจกรรมนักเรียนในหลาย ๆ อย่าง เป็นการส่งเสริมอาชีพรอง มีคนไทยไม่น้อยเลยที่เดียวที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยอาชีพรอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 23 - 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานกิจการนักเรียนเช่นกันดังนี้

1. ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
2. ช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนอย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตร่วมกันในโรงเรียนและในชุมชนตามระบอบประชาธิปไตย และปลูกฝังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรับผิดชอบขึ้นในตัวนักเรียน
4. ส่งเสริมความถนัดและความสามารถของแต่ละคน
5. ช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดแคลนและขาดเรียน
6. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน
7. มีระบบในการบริหารงานและการแบ่งความรับผิดชอบงานในโรงเรียนอย่างทั่วถึง
8. ส่งเสริมจรรยาบรรณยาทอันดีงามในสังคมและ เทอดทูนวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ
9. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เทคนิคในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
10. เป็นสื่อกลางทาหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

สรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนมีความสำคัญและจำเป็นต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนานในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

3. ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เริ่มตั้งแต่การสำรวจเด็กที่จะต้องเข้าเรียนตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับจนถึงการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว จะเห็นว่าขอบข่ายงานกิจการนักเรียนครอบคลุมงานที่เกี่ยวกับนักเรียนในหลาย ๆ เรื่อง ได้มีผู้กล่าวถึงขอบข่ายงานกิจการนักเรียนดังต่อไปนี้ แคมป์เบลล์ และคนอื่น ๆ (กิติมา ปรีดีดิลก. 2532 : 166 ; อ้างอิงมาจาก Campbell and others. 1972 : 149 - 154) ได้ให้ความเห็นว่างานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ให้บริการกับนักเรียนเพื่อจะให้การเรียนในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ การศึกษาจิตวิทยาเด็ก การบริการแนะแนว การทดสอบความถนัด การแก้ไขความบกพร่องทางการพูดและการฟัง การบริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดการศึกษาพิเศษแก่ผู้บกพร่องทางกาย อารมณ์ จิตใจ และการส่งเสริมเด็กที่มีพรสวรรค์เป็นพิเศษ สำหรับเพเบอร์และเชียรอน (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Faber and Shearon. 1970 : 213) ได้ให้ทัศนะว่างานกิจการนักเรียนจะมีขอบข่ายกว้างขนาดไหนขึ้นอยู่กับขนาดและระดับของสถานศึกษานั้น ๆ เป็นสำคัญ เขาได้ตั้งข้อสังเกตเอาไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระดับใดงานกิจการนักเรียนควรครอบคลุมภารกิจ 7 ประการคือ การสำรวจนักเรียนในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ การปฐมนิเทศนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การจัดบริการสุขภาพอนามัย การจัดทำทะเบียนนักเรียน การประเมินผลความเจริญของงานของนักเรียนและวินัย ส่วนประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญยศักดิ์ (2528 : 799 - 800) ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. งานกิจการนักเรียนก่อนเข้าโรงเรียนคือ งานที่จะต้องดำเนินการก่อนที่เด็กเข้ามา
อยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 การจัดทำเขตบริการ
- 1.2 การจัดทำสภาระโนนักเรียน
- 1.3 การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน
- 1.4 การจัดทำทะเบียนและระเบียนต่าง ๆ
- 1.5 การจัดปฐมนิเทศผู้ปกครอง

2. งานบริการนักเรียนระหว่างเรียนคือ งานบริการที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนของ
นักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 การบริการสุขภาพ
- 2.2 การบริการอาหารกลางวัน
- 2.3 การบริการเพื่อส่งเคราะห์นักเรียน
- 2.4 การบริการแนะแนว
- 2.5 การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน

3. งานการจัดกิจกรรมนักเรียนคือ งานที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนในหลักสูตรสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้นด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย
- 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวิชาการซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น
 - 3.2.1 การจัดสิ่งพิมพ์ของนักเรียน
 - 3.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านศิลปะ
 - 3.2.3 การจัดทัศนศึกษา
 - 3.2.4 การจัดสหกรณ์ในโรงเรียน
 - 3.2.5 การจัดกีฬา
 - 3.2.6 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม
 - 3.2.7 การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

4. งานบริการสำหรับผู้ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วคือ งานที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่าของโรงเรียน อีกทั้งเป็นการช่วยส่งเสริมให้ศิษย์เก่ามีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 การติดตามผลนักเรียน
- 4.2 การให้ความรู้วิชาการก้าวหน้า
- 4.3 การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน
- 4.4 การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา จะพบว่า ได้เสนอขอบข่ายงานกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกันมากนักขึ้นอยู่กับขนาดและระดับของสถานศึกษา สำหรับขอบข่ายงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้วิจัยจะศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียนตามกรอบแนวคิดโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 22 - 23) โดยกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด 4 ด้านคือ

1. กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 ได้แก่ การจัดทำเชตบริการ การจัดทำสัมนานักเรียน การเกณฑ์ - รับนักเรียนเข้าเรียน การบรมนิเทศผู้ปกครอง การแก้ปัญหาหนักเรียนขาดเรียน
2. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ได้แก่ การบริการสุขภาพ การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดบริการแนะแนว การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน
3. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียนได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน กิจกรรมจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมกีฬา การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน
4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า ได้แก่ การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

จากข้อบ่งชี้งานกิจการนักเรียนตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ข้อบ่งชี้งานกิจการ
นักเรียนในแต่ละด้านดังนี้

กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523

เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ ซึ่ง
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัด
กิจกรรมดังนี้

1. การจัดทำเขตบริการ

เป็นการสำรวจนักเรียนที่มีอยู่ในเขตพื้นที่บังคับให้เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 โดยกำหนดเขตความรับผิดชอบของโรงเรียนที่จะต้องรับนักเรียน
ในเขตพื้นที่บังคับจากหมู่บ้าน ตำบลรอบ ๆ ในรัศมี 3,000 เมตร หรือมากกว่าที่ผู้ปกครองสมัครใจ
ให้ใช้บริการของโรงเรียน

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ และเดโช บุญยภักดี (2528 : 808)

กล่าวว่า การจัดทำเขตบริการ คือการกำหนดหรือจัดทำเขตการศึกษา เพื่อเจตนารมณ์ในการจำกัด
ปริมาณนักเรียนในโรงเรียนในบางท้องที่ และการขาดแคลนนักเรียนในบางท้องที่ ปัญหาเกี่ยวกับ
ปริมาณนักเรียนมากในบางโรงเรียน และในบางโรงเรียนมีจำนวนจำกัด

กิติมา บรื๋อศิลป์ (2532 : 168) ให้ความเห็นว่า การจัดทำเขตบริการ
จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน การเดินทางมาเรียน อัตราการจัดทำเขตบริการของ
โรงเรียนก็คือ สำรวจภูมิลำเนาของเด็กนักเรียน รวบรวมสถิติเด็กที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นการล่วงหน้า
จัดทำแผนที่เขตบริการและกำหนดวิธีรายงานผลงานด้วย การจัดทำเขตบริการจะต้องทำการสำรวจ
ทุกปี เพื่อจะได้ทราบจำนวนนักเรียนที่จะเข้าใหม่โดยประมาณ การจัดเตรียมอาคารสถานที่ ชั้นเรียน
อุปกรณ์ เพื่อครูจะได้ทำและวางแผนไว้ล่วงหน้าได้

อารมณ สุวรรณपाल (2537 : 99) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำเขต
บริการไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ความสะดวกในการให้การศึกษาแก่เด็กในวัยที่จะเข้าเรียนได้อย่างทั่วถึง
2. เพื่อประหยัดทรัพยากรการลงทุนเพื่อการศึกษา

3. เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 172) ได้กำหนดแนวทางในการจัดทำเขตบริการของโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนกำหนดเขตบริการของตนเอง จัดสำรวจจำนวนนักเรียนที่มีอยู่และกำหนดเขตบริการของตนเอง ซึ่งอาจซ้ำซ้อนกับโรงเรียนอื่น ๆ
2. โรงเรียนกำหนดเขตบริการร่วมกัน แต่งตั้งกรรมการเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนอื่น เพื่อตกลงแบ่งเขตบริการในความรับผิดชอบของแต่ละโรงเรียน
3. โรงเรียนศึกษาแผนที่อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนที่เขตบริการของโรงเรียน โดยระบุบ้านเลขที่ ตำบล ทางคมนาคม วัด แม่น้ำ ฯลฯ

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ และเดโช บุญภักดี (2528 : 808 - 809) ได้สรุปวิเคราะห์เหตุผลเหตุที่ทำให้การจัดทำเขตบริการไม่ประสบผลสำเร็จดังนี้

1. ความไม่สะดวกในการเดินทาง ในบางท้องที่โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง หรือเขตให้บริการทางการศึกษาอยู่ในรัศมี แต่ไม่มีความสะดวกในการเดินทางหรือเสียค่าใช้จ่ายสูง เช่น ต้องลงเรือและขาดความปลอดภัย หรือใช้พาหนะอื่นที่ผู้ปกครองใช้ในการเดินทาง
2. การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองนักเรียนต้องออกไปประกอบอาชีพต่างถิ่นจึงนำเด็กในความปกครองติดตามไปด้วย จึงทำให้การจัดทำเขตบริการต้องเปลี่ยนแปลงไป
3. ความเชื่อถือนในเรื่องคุณภาพและการให้การศึกษา จึงทำให้ผู้ปกครองนำเด็กไปเข้าเรียนในเขตบริการอื่น ๆ ทำให้เกิดผลต่อการจัดทำเขตบริการ

จะเห็นว่าการจัดทำเขตบริการของโรงเรียนต้องจัดทำเพื่อให้การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้อย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพและสะดวกในการติดตามนักเรียนให้เข้าเรียนตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

2. การจัดทำสำมะโนนักเรียน

การจัดทำสำมะโนนักเรียนเป็นการสำรวจและการจัดทำบัญชีแสดงจำนวนรายชื่อและข้อมูลสำคัญบางอย่างของเด็กที่จะมาเข้าเรียนในโรงเรียนในปีการศึกษาต่อไป เพื่อใช้สำหรับ

เตรียมการทุกอย่างให้พร้อม สำหรับการมาเข้าเรียนของนักเรียน (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 22)

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาศิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 814) ได้ให้ข้อสังเกตในการจัดทำสำมะโนนักเรียนไว้ดังนี้

1. เด็กในวัยประถมศึกษายังอยู่ในความควบคุม อุปการะของผู้ใหญ่ การย้ายถิ่นที่อยู่ ทำให้เกิดผลกระทบต่อความเที่ยงตรงของข้อมูล
2. การพัฒนาแหล่งประกอบอาชีพมีบทบาทโดยตรง เพราะเป็นมูลเหตุให้ประชากรมีการอพยพ ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนและมีผลกระทบต่อการตัดสินใจนำข้อมูลไปใช้
3. การเก็บข้อมูลเบื้องต้นของเด็กก่อนถึงเกณฑ์ภาคบังคับเข้าโรงเรียน อาจมีระยะเวลานาน

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2535 : 24 - 26) ได้กล่าวถึงระเบียบวิธีการทำสำมะโนนักเรียนไว้ดังนี้

1. การทำสำมะโนนักเรียนตามช่วงเวลากำหนด ซึ่งปกติกระทำกันปีละครั้ง โดยกำหนดทำในเดือนใดก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมแต่ละท้องถิ่น การสำรวจลักษณะนี้กระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1.1 การสำรวจจำนวนนักเรียนที่กำลังเรียนในโรงเรียนอยู่แล้วว่าจะสมัครเรียนในโรงเรียนเดิมในปีหน้าอีกต่อไป ขึ้นอยู่กับคน

1.2 การสำรวจโดยให้เจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจข้อมูล ตามบ้านผู้ปกครองนักเรียน

1.3 การสำรวจข้อมูลโดยอาศัยจากทะเบียนราษฎร

2. การจัดทำสำมะโนนักเรียนแบบต่อเนื่อง เป็นการจัดทำสำมะโนนักเรียนล่วงหน้า โดยใช้บัตรสำมะโนในการเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบตลอดช่วงเวลาที่เด็กมีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่จะศึกษาอยู่ในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 174) ได้กำหนดแนวทางในการจัดทำสำมะโนนักเรียนดังนี้

1. โรงเรียนสำรวจจำนวนเด็กตั้งแต่อายุ 1 - 15 ปี ที่มีอยู่ในเขตบริการของโรงเรียน
 2. แบ่งจำนวนเด็กตามกลุ่มอายุ
 3. รวบรวมนักเรียนตามระดับชั้น
 4. ศึกษาอัตราเคลื่อนย้ายของนักเรียนและผู้ปกครอง
 5. รายงานผลให้หน่วยงานระดับสูงทราบ
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ และเดโช บุญยภักดี (2528 : 815) ได้กล่าวถึงผลดีของการจัดทำสำมะโนนักเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นข้อมูลในการจัดสรรงบประมาณ อัตราค่าเลี้ยงดู และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา
2. ช่วยให้การบริหารการศึกษามีเอกภาพ สอดคล้องและกลมกลืนกันได้ในทุกระดับ
3. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชาติซึ่งมีจำกัดให้บังเกิดผลสูงสุดและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า
4. รัฐสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนากำลังคน การลงทุนทางการศึกษา และการพัฒนาการในสาขาอื่น ๆ

จะเห็นว่าการจัดสำมะโนนักเรียนเป็นการสำรวจนักเรียนที่มีอยู่ในเกณฑ์บังคับ เพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนนักเรียนในการวางแผนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลอย่างสูงสุด

3. การเกณฑ์-การรับนักเรียนเข้าเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 176) ได้กล่าวถึงการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนว่าเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 ที่กำหนดให้ผู้ปกครองเด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่ 15 เว้นแต่ผู้ที่สอบได้ชั้นสูงสุดตามหลักสูตร

เขาวุ่น มณีวงศ์ (2529 : 21 - 22) ให้ทัศนะไว้ว่า การรับเด็กเข้าเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษา มีสาระสำคัญที่ควรถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
จนกว่าจะสำเร็จชั้นประโยคประถมศึกษาหรือมีอายุเกินสิบห้าปี
2. การบังคับเด็กให้เข้าศึกษาเพื่อสร้างรากฐานการศึกษาให้กับพลเมืองของ
ชาติ ดังนั้นรัฐต้องจัดการศึกษาแบบให้เปล่าโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน
3. ในเดือนธันวาคมหรือเดือนมกราคมของทุกปี เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาจะ
ประกาศให้ผู้ปกครอง บิดามารดาของเด็กที่มีอายุเข้าเกณฑ์การศึกษาเข้าเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษาในเดือนพฤษภาคม โดยต้องไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ทางราชการกำหนด
4. หากละเว้น เพิกเฉย ไม่แจ้งสำรวจและส่งเด็กเข้าเรียน บิดามารดาหรือ
ผู้ปกครองจะต้องได้รับโทษตามพระราชบัญญัติ ทั้งปรับทั้งจำตามกรณี
5. เด็กที่มีข้อบกพร่องในส่วนของร่างกาย กำลังความคิด เป็นโรคเรื้อรังหรืออยู่
ห่างไกลโรงเรียนเกิน 3,000 เมตร หรือจำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดามารดา หรือผู้ปกครองอาจได้รับ
การยกเว้นไม่ต้องเข้าเรียนเมื่อมีอายุถึงเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์ (2534 : 13) ได้กล่าวถึงการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับ
ประถมศึกษาว่า ควรยึดหลักดังนี้

1. หลักกฎหมาย (State Law Principle) ผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาและ
ปฏิบัติตามหลักกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523
2. หลักข้อมูล (Information Principle) ผู้บริหารโรงเรียนพึงทวนาย
จำนวนนักเรียนที่จะรับเข้าใหม่ในแต่ละปีการศึกษา โดยศึกษาข้อมูลจากอำเภอ สำนะโน้มนักเรียน
เขตบริการ
3. หลักยืดหยุ่น (Flexibility Principle) ผู้บริหารควรพิจารณาตามข้อยกเว้น
ตามให้ผู้ปกครองร้องขอประกอบการตัดสินใจ มีการยืดหยุ่น โดยยึดพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523
เป็นแนวปฏิบัติ
4. หลักปรึกษาหารือ (Consult Principle) ผู้บริหารควรต้องมีการปรึกษาหารือ
กับผู้เกี่ยวข้องหากพบว่ามีปัญหาในการเกณฑ์ - รับนักเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523

5. หลักเกี่ยวกับหลักฐาน (Witness Principle) ผู้บริหารโรงเรียนพึงให้ความสำคัญกับการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานของนักเรียนที่มาเข้าเรียนว่าเป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 หรือไม่ และจัดเก็บหลักฐานไว้เพื่อการตรวจสอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 349) ได้กำหนดขั้นตอนในการเกณฑ์ - การรับนักเรียนเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 ดังนี้

1. ก่อนเดือนธันวาคมของทุกปี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอจะต้องจัดบัญชีรายชื่อเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์บังคับเข้าเรียนให้เสร็จเรียบร้อยโดยใช้แบบ ปศ.02 เพื่อจะใช้ในการตรวจสอบการส่งเด็กเข้าเรียน
2. กำหนดสถานที่ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับแจ้งตามรายการสำรวจแล้วแจ้งให้ทราบ
3. ประกาศให้ผู้ปกครองแจ้งการสำรวจเด็กตามแบบ ปศ..01
4. เจ้าหน้าที่ตามข้อ 2 ดำเนินการสำรวจเด็กตามแบบ ปศ.03 และแจ้งให้ผู้ปกครองเด็กเข้าเรียนภายใน 7 วัน หลังจากปิดเรียนภาคต้นและรายงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ
5. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ปศ.02 และ ปศ.03 จัดทำแบบ ปศ.02 ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้การตรวจสอบการส่งเด็กเข้าเรียน
6. โรงเรียนรายงานการรับเด็กเข้าเรียนต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอในแบบ ปศ.05 หากเด็กคนใดยังไม่เข้าเรียนเวลาส่งเลยไป 15 วัน ให้รายงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภออีกครั้งหนึ่ง
7. ภายใน 15 วันนับตั้งแต่วันเปิดภาคต้น เด็กคนใดยังไม่เข้าเรียนให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ แจ้งเตือนผู้ปกครองให้ส่งเด็กเข้าเรียนใช้แบบ ปศ.06 หากเด็กคนใดยังไม่เข้าเรียนส่งเลยไปถึง 21 วันให้โรงเรียนรายงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ
8. ภายใน 21 วันนับตั้งแต่วันเปิดเรียนภาคต้น คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอแจ้งเตือนผู้ปกครองให้ส่งเด็กเข้าเรียนใช้แบบ ปศ.07 หากเด็กคนใดยังไม่เข้าเรียนภายใน 21 วัน ให้รายงานสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอทราบ

9. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอได้รับรายงานจากโรงเรียนว่ามีผู้ปกครองนักเรียนคนใดไม่ได้ส่งเด็กเข้าเรียนตามแบบ บศ.07 นำเสนอคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอเพื่อดำเนินการตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความประสงค์จะขอยกเว้นเด็กไม่ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาย่อมจะกระทำได้แต่เด็กที่จะได้รับการยกเว้นจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ
2. เป็นโรคติดต่อที่กำหนดไว้ในกระทรวง ซึ่งได้แก่ โรคเรื้อน และวัณโรคระยะอันตราย
3. ต้องหาเลี้ยงดูผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพ ไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ
4. อยู่ห่างจากโรงเรียนประถมศึกษาตามเส้นทางคมนาคมเกิน 3 กิโลเมตร
5. สภาพภูมิประเทศเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง

จะเห็นว่าการเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารทุกคนจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2524 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2525 อย่างเคร่งครัด

4. การปรุมนิเทศผู้ปกครอง

การปรุมนิเทศผู้ปกครองเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ปกครองทราบกิจการและการดำเนินงานของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 179) ได้ให้ความหมายของการปรุมนิเทศผู้ปกครองว่า หมายถึง การให้คำชี้แจงแนะนำผู้ปกครองนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องให้ทราบว่าควรปฏิบัติอย่างไร ที่ไหน เมื่อเกิดข้อสงสัย ติดตามสอบถามผู้ใด รวมทั้งการชี้แจงให้เข้าใจหลักสูตร หรือการเรียนการสอนของบุตรหลานของตน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 31) ได้กำหนด
 เนื้อหาในการปฐมนิเทศผู้ปกครองไว้ดังนี้คือ การแนะนำครู ซึ่งแจ้งหลักสูตรการเรียนการสอน
 หน้าที่ของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งการปฐมนิเทศจะเน้นที่ผู้ปกครองเป็นสำคัญ เพราะ
 เชื่อว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือเด็กในความปกครองให้รู้จักปรับตัวเข้ากับ
 สภาพแวดล้อมใหม่ของโรงเรียนได้เร็วขึ้น

สอ.ง. สุวรรณวงศ์ (2529 : 212 - 213) ได้กล่าวถึงหลักในการจัด
 ปฐมนิเทศว่า ควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. ต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับโปรแกรมการปฐมนิเทศไว้เป็นการล่วงหน้า
 และกระทำอย่างรอบคอบทุกขั้นตอนโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย อันได้แก่

1.1 คณะกรรมการประสานงานและดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องเป็นประธาน
 ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักเรียนหรือฝ่ายปกครองเป็นรองประธาน มีคณะกรรมการจากตัวแทน
 ครู อาจารย์ นักเรียน ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดตารางการปฐมนิเทศ
 ประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ที่จะมาเป็นวิทยากร เตรียมสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ
 ติดต่อผู้ปกครองนักเรียน

1.2 บทบาทของตัวแทนครู อาจารย์ โดยปกติในการปฐมนิเทศจะต้อง
 มีครูอาจารย์เป็นหลักในการดำเนินการ ฉะนั้นสถานศึกษาจะต้องพยายามให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม
 รับผิดชอบตามความเหมาะสมและความถนัดของแต่ละคน

1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องหาวิธีกระตุ้น ส่งเสริม จูงใจ
 อำนวยความสะดวกให้คณะกรรมการสามารถจัดการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
 ที่กำหนดไว้

2. กิจกรรมต่าง ๆ ที่ควรจัดขึ้นในการปฐมนิเทศ ควรเป็นกิจกรรมที่อยู่ในขอบข่าย
 ที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทุก ๆ คน ซึ่งได้แก่

2.1 การปาฐกถาหรือบรรยาย เพื่อชี้แจงแนะนำเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองนักเรียน
 ได้ทราบทั่วกัน เช่น นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ กิจกรรม ระบบการเรียน และการบริการต่าง ๆ
 ของโรงเรียน

2.2 แจกหนังสือคู่มือ เช่น เอกสาร จุลสาร แผ่นปลิว รวมถึงสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

2.3 การนำชมสถานที่ บริเวณ อาคาร พร้อมทั้งการอธิบายให้คำแนะนำวิธีใช้ และการให้บริการ

3. การประเมินผลการปฐมนิเทศเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อจะได้ทราบว่าโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีปัญหาอะไร ทั้งนี้เพื่อเก็บเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไขในการจัดครั้งต่อไป และในการประเมินผลอาจจะใช้เครื่องมือง่าย ๆ ก็ได้ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม

อารมณ์ สุวรรณบาล (2537 : 114) ได้กล่าวว่า ในการปฐมนิเทศผู้ปกครอง นักเรียนควรดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวางแผน เป็นขั้นตอนเตรียมการปฐมนิเทศ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดปฐมนิเทศ ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครู บุคลากรในสถานศึกษา

1.2 จัดทำคู่มือปฐมนิเทศผู้ปกครอง คู่มือควรมีรูปแบบและแนวคิดที่แปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองให้ร่วมมือกับสถานศึกษา

1.3 ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการปฐมนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบควรต้องประชุมเพื่อวางแผนหาแนวทาง กำหนดขอบข่ายงาน เอกสารหรือสื่อและผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การปฐมนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การดำเนินการปฐมนิเทศ การดำเนินการปฐมนิเทศจะประกอบด้วย

2.1 การกล่าวเชิญผู้ปกครองเข้าห้องประชุม

2.2 ผู้รับผิดชอบทบทวนเนื้อหาที่อธิบายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และสถานที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครอง

2.3 ประธานดำเนินการปฐมนิเทศตามแผนที่วางไว้

3. การประเมินผล การประเมินผลจะประเมินตามวัตถุประสงค์ของการปฐมนิเทศที่ได้กำหนดไว้ เพื่อหาข้อบกพร่องและหาวิธีการปรับปรุงต่อไป การประเมินผลอาจทำได้โดยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม

จะเห็นว่าการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนจะทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจนโยบายและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรจัดให้มีขึ้นก่อนเปิดเรียนปีการศึกษาใหม่ โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าใหม่

5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน

การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียนเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพราะถ้านักเรียนขาดเรียนอยู่เป็นประจำจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน

กาญจนา ศรีกาพลินธุ์ (2535 : 58) ได้กล่าวถึงความสำคัญและผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียนไว้ว่า การขาดเรียนจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของเด็กในสังคมปัจจุบันยังถือกันว่าการดูแลให้นักเรียนไปโรงเรียนโดยสม่ำเสมอเป็นการสร้างนิสัยที่ดีให้แก่เด็กเป็นการสร้างโอกาสให้เด็กรู้สึกว่าจะสามารถเรียนต่อไปได้จนสำเร็จ สร้างความรู้สึกรับผิดชอบและช่วยให้การดำเนินชีวิตในวัยเด็กเป็นไปอย่างมีแบบแผน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อตัวเขาเองในวันข้างหน้า การมาเรียนไม่สม่ำเสมอทำให้เด็กไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่จากขีดความสามารถสูงสุดของตน

ภิญญา สาธร (2523 : 188) ได้สรุปปัญหานักเรียนขาดเรียนว่าอาจมีสาเหตุจากนักเรียนบ้านอยู่ไกลโรงเรียน นักเรียนมีงานต้องทำที่บ้าน เกิดอาการเจ็บป่วย ขาดแคลนทางด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์การเรียน นอกจากนี้อาจจะมีสาเหตุที่เกิดจากโรงเรียน อันได้แก่ระบบการเรียนการสอนบกพร่อง ความเป็นมิตรในโรงเรียนไม่ดีพอ การบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนไม่ค่อยสะดวก นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 36) ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับนักเรียนขาดเรียนให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนออกหนังสือเตือนผู้ปกครองครั้งที่ 1 เมื่อนักเรียนขาดเรียนครบ 3 วัน
2. ติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนถึงบ้านของนักเรียนเพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข

โดยขอความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นหรือองค์กรของท้องถิ่นที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาการศึกษา เช่น สภาตำบล กรรมการศึกษาของโรงเรียน

3. ออกหนังสือเตือนผู้ปกครองครั้งที่ 2 ให้ส่งเด็กเข้าเรียนกรณีที่นักเรียนขาดเรียนครบ 7 วัน

4. รายงานคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอในกรณีที่ส่งหนังสือแจ้งผู้ปกครองให้ส่งเด็กเข้าเรียน 2 ครั้งแล้ว ผู้ปกครองยังไม่ส่งเด็กเข้าเรียน ให้รายงานให้คณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 ต่อไป

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2535 : 59 - 60) ได้กล่าวสรุปถึงวิธีป้องกันการขาดเรียนของนักเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องให้ความสนใจต่อการขาดเรียนของนักเรียนและพยายามแยกแยะสาเหตุของการขาดเรียน เพื่อหาทางป้องกันแก้ไข
2. จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการกวดขันไม่ให้เด็กในความปกครองขาดเรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็น
3. จัดให้มีบริการแนะแนวแก่นักเรียนที่มีปัญหาการขาดเรียน เพื่อลดอัตราการขาดเรียนให้น้อยลง
4. ดูแลนักเรียนด้านสุขภาพอนามัยอยู่ตลอดเวลาเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเจ็บป่วย ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักเรียนขาดเรียน

จะเห็นว่าการแก้ปัญหาเด็กขาดเรียนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญเพราะปัญหาการขาดเรียนจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารควรกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ปัญหาการขาดเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมออยู่ตลอดเวลา

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมดังนี้

1. การจัดบริการสุขภาพ

การจัดบริการสุขภาพเป็นการจัดบริการในด้านต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้นักเรียน

เป็นผู้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันให้นักเรียนปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บและอุบัติเหตุต่าง ๆ โรงเรียนนับว่าเป็นแหล่งสำคัญที่จะช่วยอุ้มภักดิ์คำจูนและส่งเสริมให้เยาวชนของชาติมีสุขภาพดีเพื่อที่จะได้มีความสามารถเล่าเรียนและเป็นพลังอันสำคัญของประเทศชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 ง : 453)

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2536 : 81) ได้กล่าวว่า ในการจัดโครงการสุขภาพอนามัยนักเรียนนั้นมุ่งหมาย 3 ประการคือ

1. การป้องกัน (Preventive) รวมถึงกิจกรรมและบริการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยภายหลัง เช่น การตรวจร่างกาย การตรวจปาก ฯลฯ
2. การรักษา (Curative) โรงเรียนมักมีกิจกรรมมากมาย โอกาสที่นักเรียนจะประสบอุบัติเหตุย่อมมีมากมาย นอกไปจากนั้นโอกาสที่นักเรียนจะเจ็บป่วย เล็ก ๆ น้อย ๆ บวคี่ระยะ เป็นลม ย่อมเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการรักษาเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยยาสามัญประจำบ้าน การมีเตียงพยาบาล เพื่อให้นอนพักผ่อนจึงเป็นบริการที่โรงเรียนควรกระทำอย่างมีส่วนร่วมการรักษาโรคที่แท้จริงเป็นหน้าที่ของแพทย์
3. การให้การศึกษา (Educational) โครงการสุขภาพอนามัยที่ดีนั้นจะต้องให้นักเรียนสำนึกและรับผิดชอบเกี่ยวกับสุขภาพ โรงเรียนต้องสอนเกี่ยวกับสุขภาพและให้ระวังรักษาสุขภาพ ต้องให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจในสุขภาพอนามัยเบื้องต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ง : 453 - 454) ได้กำหนดกิจกรรมในการบริการสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนว่าควรดำเนินการดังนี้

1. การบริการตรวจสุขภาพ เป็นการตรวจสอบ หรือประเมินสุขภาพของนักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาความผิดปกติทางด้านสุขภาพของนักเรียนตั้งแต่ระยะแรกเพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือได้ทันที่ การตรวจสุขภาพนักเรียนอาจกระทำโดยแพทย์ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือโดยครูก็ได้
2. การบริการด้านทันตสุขภาพ เป็นการเฝ้าระวังรักษาทางทันตอนามัยขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รู้จักวิธีบำรุงรักษาฟันของตนเองให้สะอาดและแข็งแรงคงทนตลอดชีวิต

3. การสร้างภูมิคุ้มกันโรค เป็นการดำเนินงานโดยให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลมาตรวจสุขภาพและจ่ายยาให้นักเรียนที่เจ็บป่วย ตลอดจนการฉีดวัคซีนป้องกันโรค ปีละ 2 - 3 ครั้ง

4. การให้บริการสุขภาพนักเรียน เป็นการดำเนินงานโดยโรงเรียนจัดบริการนักเรียนที่เจ็บป่วยเข้ารับรักษาตามสถานอนามัย หรือโรงพยาบาลและจัดหาผ้าห่ม ห้องพยาบาลไว้ สำหรับนักเรียน ตลอดจนจัดหาบัตรส่งตัวนักเรียนเข้ารับรักษาในขณะที่นักเรียนเจ็บป่วย

5. การอบรมผู้นำนักเรียนฝ่ายอนามัย เป็นการฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนในกิจกรรมดังต่อไปนี้ การตรวจสุขภาพ การชั่งน้ำหนัก การวัดสายตา การให้ปฐมพยาบาล การเผยแพร่ความรู้ด้านอนามัย การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงสุขาภิบาลอาหาร การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขปฏิบัติงานอนามัย การช่วยเหลือทางบ้านด้านอนามัย

6. การจัดทำบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียน เป็นการดำเนินการให้มีบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียนทุกคน และควบคุมให้มีการบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 837) ได้กล่าวว่า ในการจัดบริการสุขภาพ ควรยึดหลักดังนี้

1. การจัดบริการสุขภาพนักเรียนที่จัดขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
2. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนควรดำเนินการโดยคณะกรรมการ และมีบุคลากรรับผิดชอบบริการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
3. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนควรดำเนินการโดยใช้วิธีการประชาธิปไตย
4. จัดให้ครอบคลุมทั้งบริการสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมและการให้ความรู้ด้านสุขภาพ และองค์ประกอบเหล่านี้ต้องสัมพันธ์กัน
5. การจัดบริการสุขภาพที่จัดขึ้นในโรงเรียนควรให้บริการแก่นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ไม่ควรจัดเพื่อให้นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
6. การจัดบริการสุขภาพที่จัดในโรงเรียนควรเป็นบริการที่มุ่งป้องกันและส่งเสริมมากกว่า การให้การรักษาพยาบาล

7. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนควรใช้บุคลากรของการแพทย์ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด
8. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนควรเป็นโครงการที่สามารถถ่ายทอดไปยังการเรียนรู้ไปสู่ครอบครัวและชุมชนได้ด้วย
9. การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนควรจัดให้มีความสอดคล้องกับการจัดบริการสุขภาพของชุมชนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ง : 455) ได้กำหนดแนวทางในการจัดบริการด้านสุขภาพนักเรียนดังนี้

1. จัดตั้งและประชุมคณะกรรมการ
2. จัดให้ครูประจำชั้น หรือผู้อำนวยการโรงเรียนตรวจสอบสุขภาพตลอดจนความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้า พร้อมบันทึกผลการตรวจ
3. ให้ครูผู้ทำหน้าที่ครูอนามัย หรือพยาบาลของโรงเรียนประสานงานการตรวจสุขภาพนักเรียนกับเจ้าหน้าที่อนามัย หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
4. ประสานงานโครงการทันตสุขภาพโดยให้ครูคณะทำงานตรวจช่องปากพร้อมบันทึกและครูประจำชั้นดูแลนักเรียนแปรงฟัน อมฟลูออไรด์ แล้วรายงาน
5. จัดให้มีการกำกับควบคุมภาวะโภชนาการของนักเรียนโดยให้ครูประจำชั้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงนักเรียนทุกคนปีละ 2 ครั้งคือ
ครั้งที่ 1 ต้นปีการศึกษา ในช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม
ครั้งที่ 2 ก่อนสิ้นปีการศึกษา ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์
โดยใช้แบบบันทึกการเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการเด็กอายุ 5 - 14 ปี
6. กำกับควบคุมการจัดทำบัตรสุขภาพนักเรียน โรงเรียนอาจให้ครูประจำชั้นเป็นผู้เก็บบัตรสุขภาพนักเรียน หรืออาจให้ครูทำหน้าที่ครูพยาบาลเป็นผู้เก็บเพื่อสะดวกในการชี้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจและป้องกันรักษาจะได้บันทึกได้สะดวก
7. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอนามัยโรงเรียน ในการจัดอบรมนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย กรณีที่โรงเรียนได้รับคัดเลือกเข้าโครงการโดยประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอ ประธานกลุ่มโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่น ผู้นำในท้องถิ่น และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

8. กำกับควบคุมและสนับสนุนการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยโดยจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสาร บริการอนามัย และสร้างสุขนิสัยส่วนตน

9. จัดให้มีโรงพยาบาลและให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วย จะเห็นได้ว่าการจัดบริการสุขภาพให้กับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา นับว่ามีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานด้านการบริการสุขภาพนักเรียนเป็นอย่างดี เพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดบริการสุขภาพเป็นไปอย่างทั่วถึง และเกิดประโยชน์กับเด็กสูงสุด

2. การจัดบริการอาหารกลางวัน

การจัดบริการอาหารกลางวันเป็นการบริการด้านอาหารให้นักเรียนได้รับประทาน เป็นการส่งเสริมภาวะโภชนาการเพื่อให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งภาณุจนา ศรีภาพสินธุ์ (2535 : 377) ได้กล่าวว่า โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนควรพิจารณาจัดให้มีขึ้นโดยเฉพาะประเทศไทยเรายังมีนักเรียนเป็นจำนวนมากที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาชิต และเดโช บุญยภักดิ์ (2528 : 841) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของโครงการอาหารกลางวันไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพทางโภชนาการอย่างครบถ้วน และทั่วถึง ในการจัดทำอาหารแต่ละมื้อถ้าทางโรงเรียนจัดได้อย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการแล้ว ก็จะมีประโยชน์แก่นักเรียนเป็นอย่างมาก คือช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี

2. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารในราคาถูก ในการจัดทำอาหารกลางวันโรงเรียนจะต้องไม่มุ่งหวังกำไร ดังนั้นในการขายอาหารก็จะสามารถขายในราคาถูกกว่าแม่ค้าที่นำมาจำหน่ายได้

3. เพื่อสงเคราะห์เด็กที่ขาดแคลน เด็กที่ขาดแคลนมักจะไม่ม่เงินติดตัวมาโรงเรียน ถ้าโรงเรียนสามารถจัดอาหารจำหน่ายได้ก็จะช่วยสงเคราะห์เด็กที่ขาดแคลนเหล่านี้ได้รับประทานอาหารกลางวันทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 ก : 15) ได้กำหนดรูปแบบการจัดอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เป็น 4 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบเพิ่มเติมเป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่ทำให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน แล้วทางโรงเรียนทำอาหารหวานเพิ่มเติมให้ทุกวัน
 2. รูปแบบอาหารจานเดียว เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่ทำให้นักเรียนทั่วไปสามารถเลือกซื้อได้เนื่องจากราคาถูก ประกอบง่าย เช่น ก๋วยเตี๋ยวราดหน้า ฯลฯ
 3. รูปแบบอาหารชุดเป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่สุดที่จัดเป็นชุดประกอบด้วย ข้าว กับข้าว ขนม หรือผลไม้ นักเรียนจะรับประทานอาหารเป็นรายเดือน
 4. รูปแบบประสมเป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนที่มีมากกว่า 1 รูปแบบ
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2535 : 380) ได้ให้หลักในการจัดบริการอาหารกลางวันในกรณีที่โรงเรียนจัดทำอาหารบริการนักเรียนด้วยตนเองดังนี้

1. มุ่งที่ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเด็กเป็นสำคัญ ในการจัดอาหารกลางวันนี้ทางโรงเรียนไม่ควรมุ่งเพื่อหวังกำไร แต่ควรจะมุ่งที่จะสงเคราะห์เด็กที่ยากจนและเด็กทั่ว ๆ ไป ให้ได้รับประทานอาหารที่ดีในราคาที่ถูกที่นักเรียนทุกคนสามารถจะซื้อรับประทานได้ทั่วถึง เงินที่ได้จากการขายอาหารนี้หากว่ามีกำไรบ้างเล็กน้อยก็ควรนำไปปรับปรุงการจัดอาหารให้ดีขึ้น หรือเอาไปใช้สำหรับค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ที่สึกหรอ แต่ไม่ควรนำไปใช้เพื่อกิจการอื่น ๆ ของโรงเรียน
2. มุ่งที่คุณค่าทางโภชนาการ การจัดอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการนั้นควรจะต้อมีให้ครบ 5 หมู่ เช่น อาหารประเภทเนื้อสัตว์ต่าง ๆ แป้ง ผัก ผลไม้ และไขมัน ซึ่งทางโรงเรียนควรจะจัดให้ได้ครบทั้ง 5 หมู่ แต่อย่างไรก็ตามผู้จัดรายการอาหารควรจะต้องพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนในท้องถิ่นของตนด้วยว่าเด็กในท้องถิ่นนั้น ๆ ขาดอาหารประเภทใด

3. มุ่งทำให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษา การจัดอาหารกลางวันนอกจากจะช่วยให้ นักเรียนได้รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดีที่จะช่วยให้นักเรียนได้ ศึกษาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดรายการอาหาร การเลือกซื้ออาหาร การปรุงอาหาร การ อนามัย การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร ฯลฯ ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะเปิด โอกาสให้นักเรียนได้เข้ามาร่วมงานและเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนด้วย

อารมณี สุวรรณบาล (2537 : 125) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน อาหารกลางวันดังนี้

1. วางแผนในการจัดบริการ ผู้บริหารควรวางแผนการให้บริการโดยคำนึงถึง วิธีการจัด รูปแบบการจัด บุคลากรที่รับผิดชอบ การเงินและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ
2. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านอาหารกลางวัน โดยมอบหมายให้รับผิดชอบใน ด้านการจัดซื้อ จัดทำอาหาร การดูแลรักษาความสะอาด การจัดจำหน่ายหรือการบริการต่าง ๆ ากับนักเรียน
3. ประสานงานการให้บริการระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาโดยให้ความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการบริการด้านอาหารกลางวัน
4. ควบคุมดูแลในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การเงิน กำหนดเวลา กำหนดสถานที่ วิธีการ บริการอาหารกลางวัน
5. จัดให้มีการควบคุมดูแล กิจกรรมบริการอย่างใกล้ชิดในรูปของกรรมการ
6. ประเมินผลการให้บริการของสถานศึกษาว่า การบริการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ หรือไม่เพียงพอ เพื่อปรับปรุงแก้ไขบริการให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าการจัดอาหารกลางวันมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนอย่างมาก ผู้บริหาร ควรจัดบริการอาหารกลางวันให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอย่างทั่วถึงและมีคุณค่าทางโภชนาการ ตลอดจนจัดให้มีอาหารเสริมให้แก่ นักเรียนได้รับประทานทุกคน

3. การจัดบริการแนะแนว

การจัดบริการแนะแนวเป็นกระบวนการหรือกิจกรรม วิธีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถช่วยตนเอง ได้รู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง รู้จักโลกทางการศึกษา รู้จักอาชีพ รู้จักปรับตนเองในสังคม และรู้จักใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองสูงสุด (คมเพชร จิตรศุภกุล. 2529 : 30)

เชาว์ มณีวงศ์ (2529 : 36) ได้กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของการจัดบริการแนะแนวดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพความเป็นไปทางบ้าน เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครองต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ไม่มีเวลาอยู่ใกล้ชิด
2. ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องอาชีพ มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น
3. จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอันเป็นปัญหาต่อการดำรงชีวิต
4. การเปลี่ยนแปลงทางด้านระบบการศึกษา การจัดการศึกษา ปรัชญาการศึกษา
5. สภาพทางสังคม สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขาดความรู้และประสบการณ์ในการปรับตัว สภาพทางด้านจริยธรรมเปลี่ยนแปลงไป

กรมวิชาการ (2532 : 2 - 3) ได้กล่าวว่า การแนะแนวมีขอบข่ายงาน 5 บริการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนที่จะดำเนินการแนะแนวอย่างได้ผลต้องจัดให้มีงานต่าง ๆ ครบทั้ง 5 บริการคือ

1. บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Individual Inventory Service)
2. บริการสนเทศ (Information Service)
3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)
4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service)
5. บริการติดตามและประเมินผล (Follow-up and Evaluation Service)

ธีรภูมิ ประทุมพรัตน์ (2534 : 88 - 89) ได้กล่าวว่า ในการจัดบริการ
แนะแนวควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. หลักข้อมูล (Information Principle) ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้อง
พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนและระดับอายุของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา
มาประกอบการพิจารณาในการจัดบริการแนะแนว

2. หลักครอบคลุม (Coverage Principle) ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดการ
แนะแนวให้ครอบคลุมทุกด้านคือ การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการ
ให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

3. หลักเพียงพอ (Adequacy Principle) ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีครู
แนะแนวให้เพียงพอในอัตราส่วนที่เหมาะสม ครูแนะแนว 1 คนต่อนักเรียนประถมศึกษา 250 คน

4. หลักคุณภาพ (Quality Principle) ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดบริการ
แนะแนวให้ได้คุณภาพสูง โดยจัดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการแนะแนวทำหน้าที่โดยตรง

5. หลักวิชาชีพ (Professional Principle) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มี
ห้องสำหรับการให้บริการแนะแนวโดยเฉพาะ ห้องที่ใช้ในการแนะแนว ควรมีขนาด 2.5 x 3.0
เมตร เพื่อให้ครูแนะแนวใช้เป็นห้องให้คำปรึกษา

6. หลักการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ (Responsibility Delegation
Principle) ผู้บริหารโรงเรียนควรมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับครูแนะแนวอย่างชัดเจน

7. หลักอบรม (Training Principle) ผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมให้ครู
ที่ทำหน้าที่แนะแนวได้รับการฝึกอบรมอยู่เสมอ

8. หลักการแก้ปัญหา (Problem Solving Principle) ผู้บริหารโรงเรียน
ควรพร้อมที่จะช่วยเหลือในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น หลังจากการให้บริการแนะแนว

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2535 : 310 - 311) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นของการ
แนะแนวอย่างมีระบบ สรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการและความจำเป็นในการจัดบริการแนะแนว

2. ศึกษาบริการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีอยู่แล้ว
 3. วางแนวดำเนินงานโดยเริ่มด้วยการประชาสัมพันธ์ ชี้แจง ให้ความรู้และความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง
 4. วางแผนงานโดยพิจารณาจากความจำเป็นก่อนหลัง โดยคำนึงถึงจำนวนและคุณภาพของบุคลากรฝ่ายแนะแนว
 5. กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว
 6. พิจารณากำหนดตัวผู้ทำหน้าที่ประสานงาน และหัวหน้าแต่ละฝ่ายของงานแนะแนว
 7. จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงจัดสำนักงานที่ตั้งเหมาะสมถูกต้องตามหลักการด้วย
 8. กำหนดหน้าที่ของบุคลากรตามสายงานที่จะต้องเกี่ยวข้องกับงานแนะแนว
 9. จัดระบบการจัดทำรายงานต่าง ๆ
 10. จัดให้มีโปรแกรมการอบรมครูประจำการแก่คณะบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับงานแนะแนว
 11. ศึกษาแหล่งวิทยาการที่จะนำมาใช้ประโยชน์แก่การแนะแนวตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่กำหนดไว้
 12. จัดตั้งงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในการบริการแนะแนว
- จะเห็นได้ว่า การจัดบริการแนะแนวจะช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเองได้ ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการจัดบริการแนะแนวให้มีขึ้นในโรงเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การจัดบริการนักเรียนขาดแคลน
- โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศ ผู้ปกครองส่วนมากมีฐานะความเป็นอยู่ยากจนและขาดแคลน

ซึ่งเป็นปัญหามากสำหรับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา วีรชัย โชคไพบูลย์ (2529 : 140 - 141) กล่าวว่า รัฐบาลถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับคนส่วนใหญ่หรือคนทั้งหมดของประเทศ เป็นการศึกษาที่ให้ผลตอบแทนสังคมมากกว่าบุคคล รัฐบาลจึงพยายามจัดให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยได้จัดสร้างงบประมาณเพื่อการศึกษาในระดับนี้ปีละจำนวนมาก

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาศิต และเดโช บุญยักดิ์ (2528 : 851) ได้กล่าวว่า ในการบริการนักเรียนที่ขาดแคลนเพื่อให้มีโอกาสได้ศึกษาในโรงเรียนอย่างมีความสุขนั้น ทางโรงเรียนควรจัดบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดบริการด้านทุนการศึกษา
2. การจัดบริการเครื่องแบบนักเรียน
3. การให้อุปกรณ์การเรียน
4. การให้บริการอาหารกลางวัน

นอกจากนั้นได้กำหนดขั้นตอนในการบริการนักเรียนที่ขาดแคลนดังนี้

1. การวางแผนการดำเนินงาน อาจทำโดยประชุมครู ร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน จัดทำแบบฟอร์มสำรวจนักเรียน
2. การรวบรวมข้อมูล โดยสำรวจนักเรียนที่ยากจนขาดแคลนที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ
3. การดำเนินการ คณะกรรมการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาพิจารณาว่าเด็กคนไหนสมควรได้รับการช่วยเหลือ โดยเสนอชื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ รวมถึงการติดตามผลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือ
4. ประเมินผล อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็ก

จะเห็นได้ว่า การให้บริการนักเรียนขาดแคลนเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งอาจกระทำได้โดยการขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา จัดกิจกรรมหารายได้ จัดตั้งกองทุน ฯลฯ เพื่อช่วยให้นักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนสามารถเรียนจนจบหลักสูตร ประถมศึกษาได้ครบทุกคน

5. การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน

การจัดทุนการศึกษาเป็นการบริการช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลน รูปแบบหนึ่ง ซึ่งเชาว์ มณีวงศ์ (2529 : 80 - 81) ได้ให้ความเห็นว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนมากที่มาจากครอบครัวที่ยากจน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันออกไป ปัญหาที่โรงเรียนเผชิญอยู่ขณะนี้คือขาดทุนทรัพย์หรือทุนการศึกษา โรงเรียนจึงควรส่งเสริมโดยการจัดหาทุนการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรหาทางช่วยเหลือเด็กที่ยากจน โดยการหาทุนการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากบุคคลในชุมชน มูลนิธิ สมาคม ห้างร้าน และบริษัทต่าง ๆ เป็นต้น

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2536 : 84) ได้สรุปชนิดของทุนการศึกษาว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ทุนการศึกษา ทุนการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป แบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง

1.1 ทุนการศึกษาที่ให้เปล่า ได้แก่ ทุนการศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่มอบให้โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนโดยไม่มีข้อผูกพันใด ๆ

1.2 ทุนการศึกษาที่มีข้อผูกพัน ได้แก่ ทุนการศึกษาที่นักเรียนได้รับทุนแล้ว จะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันของเจ้าของทุน เช่น จะต้องไปทำงานให้เจ้าของทุนเป็นระยะเวลา ไม่ต่ำกว่าจำนวนปีที่ได้รับทุน เป็นต้น

2. เงินยืม (Loans) โรงเรียนอาจได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองผู้ใจบุญทั้งหลาย โดยการมอบเงินให้กับนักเรียนเป็นเงินยืม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารงาน เรื่องนี้ ทุนการศึกษาที่ให้โรงเรียนนั้นเมื่อมีนักเรียนได้รับทุนเงินนั้นก็หมดไปเลย แต่ถ้าเป็นทุนเงินยืมเงินทุนนั้นจะยังไม่หมด โดยปกติแล้วเงินยืมอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 เงินยืมระยะสั้น

2.2 เงินยืมระยะยาว

3. บริการจัดหางานทำ (Employment) ความช่วยเหลือทางการเงินด้านนี้นักเรียนต้องทำงานเพื่อแลกกับเงิน เช่น ทำงานในห้องสมุดเป็นรายชั่วโมง ทำงานตามบ้านของครูอาจารย์ สอนพิเศษตามบ้าน เป็นต้น

ประกาศพรณ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 853 - 854)
ได้กล่าวถึงหลักการของการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนไว้ดังนี้

1. กำหนดประเภทของการบริการให้แน่ชัดว่าทางโรงเรียนสามารถจัดให้มีการบริการในด้านใดบ้าง
 2. กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับเด็กที่จะรับทุนในแต่ละประเภทให้ชัดเจน
 3. ในการพิจารณานักเรียนที่จะได้รับทุนในแต่ละประเภท ควรพิจารณาอย่างเป็นธรรม และควรให้กับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือจริง ๆ
 4. การจัดโครงการบริการนักเรียนนั้นควรจัดให้เป็นโครงการประจำ ซึ่งจะได้กระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกัน
 5. ในการพิจารณานักเรียนที่จะได้รับทุนการศึกษาควรจัดตั้งกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่วมกัน และในการจัดตั้งกรรมการนี้ควรพิจารณาจากบุคคลที่มีความยุติธรรมอาจเป็นบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย
 6. การให้ทุนนักเรียนควรกระจายไปให้ได้กว้างขวางเพื่อให้คนอื่น ๆ ได้มีโอกาสรับทุน นักเรียนที่ได้รับทุนประเภทใดประเภทหนึ่งแล้วไม่ควรให้ทุนประเภทอื่นซ้ำอีก
 7. ติดตามดูว่าการให้ทุนแก่นักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและเจตนารมณ์ของผู้ให้การสงเคราะห์หรือไม่
 8. รายงานผลการให้บริการแก่นักเรียนขาดแคลนให้แหล่งที่ช่วยเหลือทราบทุกระยะ
- จะเห็นได้ว่า การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนจะเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนได้เรียนจนจบหลักสูตร ผู้บริหารควรดำเนินการจัดหาทุนให้กับนักเรียนโดยอาจขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา และจัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย

กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่เกิดจากการเรียนรู้และการปฏิบัติ การเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกฝนต้องเริ่มต้นในวัยเด็กที่มีความคิดบริสุทธิ์ สามารถซึมซับสิ่งที่ได้รับการสั่งสอนและอบรมได้ง่าย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 ค : 6)

วีรชัย โชคไพฑูริย์ (2529 : 66) ได้ให้ความเห็นว่าในสังคมประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องมีส่วนในการฝึกให้นักเรียนรู้จักบทบาทและหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม อีกทั้งเสริมสร้างเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งโรงเรียนอาจทำได้โดยการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้หลักของประชาธิปไตย โดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของนักเรียนโดยตรง ในการนี้โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์การของตนเองขึ้นมาโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ซึ่งองค์การนี้ใช้ชื่อว่า "คณะกรรมการนักเรียน" หรือ "สภานักเรียน"

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ค : 38) ได้กำหนดให้โรงเรียนสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนดังนี้

1. มีคารวธรรม ได้แก่ การเคารพในสถาบันที่สำคัญของประเทศ การเคารพซึ่งกันและกันทางกาย วาจา สติของผู้อื่น กฎระเบียบของสังคมและกฎหมายของประเทศ
2. มีสามัคคีธรรม ได้แก่ ร่วมกันทำงาน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในหมู่คณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวม
3. มีปัญญธรรม ได้แก่ การร่วมกันคิดแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล ใช้วิธีทางปัญญา ในการโต้เถียงหรือหาข้อยุติต่าง ๆ

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาศิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 865 - 866) ได้เสนอแนะหลักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. หลักแห่งความเสมอภาค คือ นักเรียนทุกคนในโรงเรียนจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเด็กผู้นั้นจะมาจากครอบครัวในลักษณะใดก็ตาม หรือไม่ว่าเด็กผู้นั้นจะอยู่ชั้นใดก็ตาม ทุกคนจะต้องมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายหรือระเบียบที่ได้บัญญัติไว้

2. หลักแห่งเสรีภาพ คือ การให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนสามารถปฏิบัติอะไรก็ได้ ตามใจชอบภายใต้ขอบเขตของกฎข้อบังคับที่กำหนดไว้ เสรีภาพของนักเรียนที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการเลือกวิชาเลือก เสรีภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

3. หลักแห่งภราดรภาพ คือ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนจะต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพซึ่งกันและกัน จะต้องปฏิบัติตามกติกาใด ๆ ที่ไม่เป็นการลดทอนเสรีภาพของผู้อื่น ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนก็ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

นอกจากนั้น ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญภักดี ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. จัดการปกครองโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเขาได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบโรงเรียน

2. จัดตั้งกฎเกณฑ์หรือระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. จัดตั้งสภานักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียนในโรงเรียน
4. จัดตั้งคณะกรรมการนักเรียนในห้องเรียน
5. จัดตั้งชุมนุมในห้องเรียน

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรดำเนินการจัดให้มีขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรง ปฏิบัติจนเกิดทัศนคติที่ดีในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน การเสริมสร้างวินัยนักเรียนควรให้นักเรียนมีวินัยในตนเองควบคุมตนเองมากกว่า

การชักจูงระเบียบหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวบังคับความประพฤติ ซึ่ง พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 246) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระเบียบวินัยว่า เป็นเครื่องช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันเป็นความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินชีวิตของนักเรียนให้รู้จักปกครองตนเอง

เชาว์ มณีวงศ์ (2529 : 169) ได้ให้ความเห็นว่า ขอบเขตของระเบียบวินัยในโรงเรียนจะกว้างขวางเพียงใดขึ้นอยู่กับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน รวมทั้งขนาดและประเภทของสถานศึกษา สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมและประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปขอบเขตของระเบียบวินัยอาจแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติทั่ว ๆ ไปของนักเรียน เช่น การแต่งกาย สะอาด ถูกระเบียบ การมาโรงเรียนทันตามกำหนดเวลา การพูดจาสุภาพ เป็นต้น
2. ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติในชั้นเรียน เช่น การไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ต่อครู - อาจารย์และต่อทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน การแสดงพฤติกรรมไม่รบกวนเพื่อนขณะเพื่อนทำงาน การแสดงพฤติกรรมสนใจเรียน สนใจร่วมกิจกรรมและสนใจทำงานที่ครูมอบหมายให้เสร็จเป็นอย่างดี เป็นต้น

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2535 : 231 - 232) ได้กล่าวถึงปัญหาของการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนว่ามีสาเหตุหลายอย่างด้วยกันคือ

1. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้แก่
 - 1.1 การสอนที่ใช้ไม่ได้
 - 1.2 หลักสูตรที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน
 - 1.3 ตารางสอนที่ตายตัวเกินไป
 - 1.4 โปรแกรมการเรียนและโปรแกรมอื่น ๆ ไม่ปรับให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียน
2. ปัญหาที่มีสาเหตุจากตัวนักเรียนเองได้แก่
 - 2.1 นักเรียนไม่เข้าใจกฎระเบียบต่าง ๆ
 - 2.2 นักเรียนไม่เข้าใจเหตุผลของการมีระเบียบนั้น

- 2.3 พื้นฐานการศึกษาของนักเรียนยังไม่ดีพอ
- 2.4 มีความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ไปในทางที่ไม่ดี
- 2.5 นักเรียนมีผลกระทบกระเทือนทางจิตใจ
- 2.6 นักเรียนมีความรู้สึกขัดแย้งกันกับครู
3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ได้แก่
 - 3.1 สภาพการใช้อำนาจของบุคคลและความสัมพันธ์ภายในบ้านไม่ดีพอ
 - 3.2 บ้านมีทำเลที่มีอาชญากรรม
 - 3.3 นักเรียนมีกิจกรรมหรือต้องทำงานติดเกินไป

กิติมา ปรีดีติลก (2532 : 170 - 171) ได้กล่าวถึงหลักในการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนดังนี้

1. ควรมีการประชุมครูเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบวินัยในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และร่วมมือดูแลรักษาระเบียบวินัยในโรงเรียน
2. เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างระเบียบวินัย
3. มอบหมายให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมให้การเสริมสร้างระเบียบวินัย
4. การพิจารณาลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดวินัยของโรงเรียน ควรลงโทษด้วยความยุติธรรม และมุ่งแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่กระทำความผิด
5. ควรมีการบันทึกประวัติผู้กระทำความผิดไว้ทุกครั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ง : 456) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนดังนี้

1. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย
2. การเดินทางกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน
3. การเข้าแถวขึ้นรถโดยสารประจำทาง
4. การปฏิบัติตามกฎจราจร
5. การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ 4 ประการคือ ประหยัด นิยมไทย วินัยของชาติ

ความสะอาดของบ้านเมือง

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติในสิ่งดีงาม เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของชาติสืบต่อไป

3. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ

การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมรูปแบบหนึ่ง ซึ่ง กิติมา ปริศีตลิก (2532 : 189) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการรวมกลุ่มของนักเรียนที่มีความสนใจในวิชาการหรือกิจกรรมอย่างเดียวกันและสมัครใจดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์และระเบียบข้อบังคับของชุมนุม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมคอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2526 : 412 - 416) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ ไว้คือ เพื่อส่งเสริมความต้องการ ความสนใจและความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้ความมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการเข้าสังคมและการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

กิติมา ปริศีตลิก (2532 : 190) ได้แบ่งกิจกรรมการจัดตั้งชุมนุมออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. กิจกรรมชุมนุมทางวิชาการ ได้แก่ ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมประวัติศาสตร์ ฯลฯ

2. กิจกรรมชุมนุมที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการ ได้แก่ ชุมนุมสรีลาศ ชุมนุมถ่ายรูป ชุมนุมนันทนาการ ชุมนุมกีฬา ฯลฯ

เชาว์ มณีวงศ์ (2529 : 142 - 144) ได้กำหนดขั้นตอนในการจัดตั้งกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียนดังนี้

1. การริเริ่ม การจัดตั้งชุมนุมนั้นควรเริ่มมาจากนักเรียน ถ้าไม่มีกรริเริ่มจากนักเรียน ผู้บริหารต้องใช้อนุเคราะห์และเครื่องมือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นประโยชน์ของการจัดตั้งชุมนุม

2. การส่งเสริม เมื่อเกิดกลุ่มสนใจก็นำเสนอผู้บริหารพิจารณาและให้การสนับสนุน

3. การให้ความรู้ ผู้บริหารต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งชุมนุมแก่นักเรียน

ครู อาจารย์

4. สำรวจความสนใจของนักเรียน โรงเรียนควรจะได้มีการสำรวจความสนใจของนักเรียน เพื่อให้การจัดตั้งชุมนุมได้รับผลคุ้มค่าและเป็นที่น่าสนใจของนักเรียน

5. การเลือกตั้งคณะกรรมการ ควรประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก บัณฑิต กรรมการ การเลือกตั้งคณะกรรมการ ควรให้สมาชิกในชุมนุมเป็นผู้เลือก ส่วนครู - อาจารย์ เป็นที่ปรึกษา

6. การบริหารงาน จะให้คณะกรรมการเป็นผู้วางวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารก่อน

จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งชุมนุมเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกด้านความสนใจและความสามารถของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมตั้งชุมนุมให้มีขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา

4. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนเป็นกิจกรรมมุ่งเน้นความเสมอภาค และปลูกฝังอุดมการณ์สหกรณ์ คือสมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคในการจัดการงานของสหกรณ์ อีกทั้งรู้จักช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยที่โรงเรียนจะต้องจัดทำเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องกันในทุกระดับชั้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 ข : 20)

เชาว์ มณีวงศ์ (2529 : 144 - 145) ได้กล่าวถึง ประโยชน์และจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์เพื่อฝึกให้นักเรียนได้รู้จักและมีประสบการณ์กับการดำเนินการ การบริหารงาน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี รักหมู่คณะ

รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักความเป็นธรรมในสังคมไม่เอาเปรียบคนอื่น เพื่อช่วยสร้างนิสัยการบริโภคที่ประหยัดและถูกหลักการทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อสินค้าอุปกรณ์การเรียนในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด และเพื่อสร้างผลกำไร รายได้ให้กับนักเรียนและโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 ข : 20) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมอย่างน้อย 3 ประเภทให้สัมพันธ์กันดังนี้

1. กิจกรรมฝ่ายออมทรัพย์หรือเงินทุน จะทำหน้าที่เหมือนสหกรณ์ออมทรัพย์จะรับออมทรัพย์จากสมาชิก
 2. กิจกรรมฝ่ายผลิต จะทำหน้าที่เป็นสหกรณ์ฝ่ายผลิต กิจกรรมการผลิตของโรงเรียนจะดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 และฉบับปรับปรุง 2533
 3. กิจกรรมฝ่ายส่งเสริมการผลิต จะทำหน้าที่เหมือนสหกรณ์ร้านค้า จะรับสินค้าที่สมาชิกจำเป็นต้องใช้มาจำหน่าย และรับสินค้าที่สมาชิกผลิตได้มาจำหน่ายให้ลูกค้า
- ประกาศกรม อภัยมสุภาสิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 872) ได้กำหนดหลักในการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนไว้ดังนี้
1. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนควรมาจากความต้องการของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน เป็นต้น
 2. ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนในโรงเรียนในระยะแรกนั้น ควรคำนึงถึงขีดความสามารถและความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินงาน และต้องคำนึงถึงด้านปริมาณและคุณภาพด้วย
 3. การจัดบุคลากรเพื่อดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน ควรพิจารณาจากความสามารถและความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นเกณฑ์
 4. การเปิดรับเป็นสมาชิกของสหกรณ์นักเรียน ควรให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อจำกัดด้วย เพศ ความสามารถทางสติปัญญา และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
 5. การดำเนินงานของสหกรณ์นักเรียน จะต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย

6. การจำหน่ายสินค้าควรจัดจำหน่ายในเวลาที่นักเรียนว่าง เช่น ตอนเข้าก่อนโรงเรียน เข้า ตอนพักกลางวัน และหลังจากเลิกเรียน

7. การจัดสรรเงินกำไรควรจะต้องกระทำโดยถือมติจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก

8. การจำหน่ายสินค้าควรมีราคาถูกกว่าตามท้องตลาด เพื่อจะได้เป็นที่นิยมของสมาชิก และเป็นการช่วยประหยัดรายจ่ายของสมาชิก

9. สินค้าที่เลือกมาจำหน่ายควรจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกส่วนใหญ่

10. ในการดำเนินงานคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่จะต้องจัดทำบัญชีการขายเป็นรายวัน และตรวจสอบสิ่งของเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ด้วย

11. จะต้องจัดทำมีการประเมินผลโครงการอยู่เสมอ และผู้บริหารจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการด้วย

นอกจากนี้ยังได้เสนอขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนว่าควรมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการชั่วคราวมาคณะหนึ่ง เพื่อร่างจุดมุ่งหมาย และข้อบังคับของกิจกรรมสหกรณ์ โดยคณะกรรมการชุดนี้จะดำเนินการไปจนกว่าคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาจึงจะสลายตัวไป

2. เปิดการรับทุนจากสมาชิก ซึ่งควรกำหนดให้สมาชิกทุกคนต้องมีหุ้นอย่างน้อย คนละ 1 หุ้น

3. เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายควบคุมการดำเนินงานของร้านค้า

4. เลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดการ ซึ่งได้แก่ ผู้จัดการ เภรณีกร และ

ผู้จำหน่ายสินค้าประจำวัน

5. จัดตั้งหน้าที่ให้แก่สมาชิกที่สนใจให้ความช่วยเหลือแก่การดำเนินงานของสหกรณ์

6. เปิดจำหน่ายสินค้า

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน มีการช่วยเหลือกัน รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ ในการค้าขายให้กับนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมดังกล่าว

5. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับบทเรียนต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วหรือกำลังจะเรียนในอนาคต ผู้บริหารควรระลึกรถึงและมีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาถึงสถานที่ที่นักเรียนจะไปทัศนศึกษาอย่างละเอียด กำหนดโครงการและรายการที่แน่นอนในการจัด โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้พิจารณาตัดสินใจและเตรียมตัวได้ถูกต้อง จากนั้นจึงดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ (วีรชัย โชคพญูลย์. 2529 : 177)

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญยภักดี (2528 : 876) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการได้เห็นและสัมผัสจากสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นการเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากเรียนอยากรู้มากยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศจากสภาพห้องเรียนมาเป็นสภาพสังคมภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน เพลิดเพลินควบคู่ไปกับการเรียนรู้ และจะมีผลทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้นานยิ่งขึ้น
4. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการสังเกต วิเคราะห์ อภิปราย ตลอดจนสรุปข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นมา
5. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทำงานเป็นหมู่คณะ

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2524 : 186 - 190) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่ผู้บริหารควรเข้าใจหลักการสำคัญต่อไปนี้

1. วิธีพานักเรียนไปศึกษาทำได้ 3 วิธีคือ พาไปโดยไม่ค้างคืน พาไปทัศนศึกษาโดยค้างคืน และพาไปนอกราชอาณาจักร
2. การเลือกสถานที่ จะต้องพิจารณาเลือกสถานที่ที่เหมาะสมและเป็นไปตามบทเรียนในหลักสูตร และต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการที่จะเลือกสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา

3. การกำหนดวัน ทางโรงเรียนกำหนดวันเวลาที่จะไปทัศนศึกษาให้แน่นอน เพื่อจะได้ติดต่อจองไว้ล่วงหน้า

4. กำหนดค่าใช้จ่าย ทางโรงเรียนควรจะต้องประมาณการค่าใช้จ่ายในการไปทัศนศึกษาไว้ล่วงหน้า และแจ้งให้นักเรียนทราบเพื่อเตรียมตัวหาเงินก่อนล่วงหน้า

5. การขออนุญาต ผู้ดำเนินการจะต้องขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อนทุกครั้ง โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบการพานักเรียน นักศึกษาไปทัศนศึกษา และต้องทำหนังสือขออนุญาต ผู้ปกครองก่อนพาเด็กไปทัศนศึกษาทุกครั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 33) ได้กำหนดแนวทางในการพานักเรียนไปทัศนศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานที่ พ.ศ.2529

2. ศึกษาความต้องการของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นว่าสนใจที่จะไปทัศนศึกษาที่ใดบ้าง

3. กำหนดสถานที่ โดยพิจารณาจากความต้องการของนักเรียนประกอบการพิจารณาด้วย

4. ตั้งกรรมการดำเนินงานโดยวางโครงการให้แน่ชัด เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดวันเวลาเดินทาง ค่าใช้จ่าย พาหนะที่จะใช้เดินทาง ตลอดจนทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครอง

5. กำหนดวิธีรายงานตามระเบียบ

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ได้พบเห็น ดังนั้น ผู้บริหารควรพิจารณาอนุญาตให้มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษา โดยให้มีการปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

6. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา

การจัดกิจกรรมกีฬาเป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนนำเอาความรู้ และหลักการเกี่ยวกับความรู้ทางทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ นำไปใช้จริงและยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนให้ออกกำลังกาย

ประภาพรธรรม เอี่ยมสุภาศิต และเดโช บุญภักดิ์ (2528 : 888) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา ดังต่อไปนี้

1. เป็นการปลูกฝังนิสัยการรักการออกกำลังกาย คือเมื่อโรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาก่อนที่จะมีการแข่งขันนักเรียนก็จะฝึกซ้อมอยู่เสมอ การที่ได้ฝึกซ้อมก็ทำอยู่เสมอนานเข้าก็จะติดเป็นนิสัยแล้วจะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านกีฬา คือเมื่อนักเรียนได้ฝึกซ้อมอยู่บ่อย ๆ ก็จะมีทักษะในด้านการกีฬามากขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนมีร่างกายที่แข็งแรง เป็นคนคล่องแคล่วว่องไว และเป็นคนที่มีความอดทนพอสมควร
4. เพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อให้ได้อย่างเหมาะสม
5. เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม เนื่องจากการเล่นเกมหรือกีฬาประเภทที่เป็นทีมจะช่วยพัฒนาทางด้านการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี การเคารพต่อกฎเกณฑ์ การเข้าใจผู้อื่น ความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ ของนักเรียน อาจจะได้แสดงออกมาโดยผ่านการแสดงกิจกรรม โอกาสที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์ก็จะตามมาด้วย
6. เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การเล่นกีฬาเป็นทีมจะต้องอาศัยสมาชิกทุกคนในทีมร่วมมือร่วมใจกันเล่นเพื่อจะได้ชัยชนะ ถ้าขาดความสามัคคีในทีมแล้วโอกาสที่จะได้ชัยชนะก็มีน้อยมาก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 79) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมกีฬาที่สามารถจัดให้กับได้ระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. กิจกรรมประเภทเคลื่อนไหวร่างกาย กิจกรรมประเภทนี้เหมาะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ซึ่งกิจกรรมประเภทนี้อาจแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1.1 การแข่งขันประเภทบุคคล ได้แก่ การวิ่งแข่งระยะสั้น การโยนลูกบอลไกล เป็นต้น
 - 1.2 การแข่งขันประเภททีม ได้แก่ การวิ่งเปี้ยว การส่งลูกบอลเป็นแถว เป็นต้น
2. กิจกรรมประเภทเกม เช่น การเล่นเกมกระดาน เกมเหยียบลูกโป่ง เป็นต้น

3. กิจกรรมประเภทนันทนาการ เช่น หมากฮอส หมากรูก ภูตบันได

4. กิจกรรมประเภทบริหาร เช่น การต่อตัว การละเล่นพื้นเมือง การม้วนตัว เป็นต้น
ประเภทธรรมะ เอี่ยมสุภาสิต และเดโช บุญภักดี (2528 : 889) ได้กล่าวว่า
ในการจัดกิจกรรมกีฬาควรยึดหลักดังนี้

1. การจัดกิจกรรมกีฬานักเรียนควรมุ่งเน้นเพื่อให้นักเรียนได้ออกกำลังกาย ไม่ควรมุ่งเน้นที่ผลของการชนะ ดังนั้นในการให้รางวัลควรให้ทั้งผู้ชนะและผู้แพ้

2. ประเภทของกีฬาที่จัดแข่งขันควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน โดยอาจจะยึดเอาระดับชั้นเป็นเกณฑ์ก็ได้ เช่น ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ควรให้แข่งขันการเล่นขว้างลูกบอลไกล ซึ่งไม่ต้องอาศัยกฎเกณฑ์และกำลังมากนัก สำหรับเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 อาจจัดให้แข่งขันเกมที่กฎเกณฑ์มากขึ้นได้ ดังนี้ เป็นต้น

3. ประเภทของกีฬาที่จัดให้นักเรียนแข่งขันควรจะเป็นประเภทที่ครูได้สอนหรือได้สาธิตการเล่นให้ดูไปแล้ว และควรมีทั้งประเภทเดี่ยวและประเภททีม

4. การจัดการแข่งขันกีฬา ควรมุ่งให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด อย่าผูกขาดเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถให้ลงแข่งขันเท่านั้น ควรจัดให้นักเรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับใกล้เคียงกันหรือระดับเดียวกันได้แข่งขันกันบ้าง เช่น กลุ่มเด็กที่มีความสามารถในระดับปานกลางเกี่ยวกับการเล่นบาสเกตบอลก็ให้แข่งขันกันกับนักเรียนที่มีความสามารถพอ ๆ กันของห้องอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับเดียวกัน หรืออาจจะแบ่งเด็กออกตามสี และภายในแต่ละสีก็แบ่งเป็นรุ่น ๆ และให้นักเรียนที่อยู่ในรุ่นเดียวกันแข่งขันกัน

5. กฎเกณฑ์หรือกติกาของเกมต่าง ๆ ควรปรับให้เหมาะสมกับอายุ ขนาด วุฒิภาวะและทักษะของนักเรียนที่จะลงแข่งขัน

6. ควรมีการตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่เล่นและอุปกรณ์ก่อนที่จะเล่นกีฬาทุกครั้ง

7. การจัดกิจกรรมกีฬาไม่ควรเน้นด้านความสนุกสนานด้านเดียว ควรให้นักเรียนพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

นอกจากนั้นได้เสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกีฬานักเรียนดังนี้

1. ประชุมครูและตัวแทนนักเรียนร่วมกันวางแผน การดำเนินงาน

2. กำหนดตารางเวลาการแข่งขัน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยประธานคณะกรรมการ
กรรมการตัดสิน กรรมการจัดสถานที่ กรรมการควบคุมดูแลความเป็นระเบียบ
4. ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น
ค่ารางวัล อุปกรณ์กีฬา ค่าใช้สอย
5. จัดให้มีการประเมินผลในหลาย ๆ ด้าน เช่น สังเกตพัฒนาการด้านร่างกาย
และสมรรถภาพทางกาย

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬานานโรงเรียนประถมศึกษาเป็นกิจกรรม
ที่ผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้มีการจัดในทุกระดับชั้น เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
สมบูรณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ถึงแม้ว่า
รัฐบาลจะให้ความสำคัญมาตลอด แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษา
จะพัฒนาไปได้ไกล แต่การจัดการศึกษาด้านส่งเสริมจริยธรรมให้นักเรียน บรากฎว่าเปลี่ยนแปลง
จากเดิมน้อยมาก (โกศล มีคุณ. 2524 : 1)

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2532 : 255) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า
จริยธรรมคือ ความสามารถในการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสังคม ซึ่งเป็นลักษณะ
การแสดงออกในสิ่งที่ดีงามเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในความหมายอย่างกว้างอาจ
หมายรวมถึง ศีลธรรม คุณธรรม ศาสนา กฎหมายและค่านิยมของแต่ละกลุ่มคนด้วย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 80) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการเสริมสร้าง
และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อาจกระทำได้ 3 ลักษณะคือ

1. การป้องกันปัญหาอันก่อให้เกิดการกระทำผิดจริยธรรม (Preventive Measures) แนวของการป้องกันนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การป้องกันปัญหาก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น
มีความสำคัญ จากผลการวิจัยเชิงทดลองมากมายยืนยันว่า ลักษณะต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมมี

อิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมของมนุษย์ แม้ว่าคนที่ได้รับการอบรมมาดีแต่ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายก็จะกระทำความชั่วได้มากพอ ๆ กับคนที่ได้รับการอบรมมาไม่ดีแต่ในสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะทำให้เขาเป็นคนดี

2. ในลักษณะการแก้ไขปัญหาด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้น (Treatment Measures) การเกิดปัญหาเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถจะป้องกันมิให้เกิดโดยสิ้นเชิงได้ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น ความล่าช้าหรือรีรอจะทำให้ปัญหาเล็กละเล็นกลายเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากตามมาภายหลังได้

3. ลักษณะการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (Development Measures) อาจทำได้โดยการอบรมเลี้ยงดู โดยการให้ความรักและสนับสนุน โดยการให้เหตุผล จากผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี จะเป็นคนที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูงด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 35) ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนดังนี้

1. สอดแทรกในการสอนรายวิชาต่าง ๆ โดยการสอดแทรกในขณะการนำเข้าสู่บทเรียน และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ปลูกฝังจริยธรรมโดยตรงโดยการอบรมหน้าเสาธง เชิญวิทยากรมาให้ความรู้จัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมในวันสำคัญทางศาสนาและวัฒนธรรม
3. การบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน โดยการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร เพราะเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งดีงามพร้อมที่จะเป็นเยาวชนของชาติที่ดีต่อไป

8. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนเป็นกิจกรรมที่อาจกระทำได้ในหลายวิธี กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 191) ได้กล่าวว่ากิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นนั้น

อาจทำได้โดยออกไปช่วยเหลือเยียมเยียนคนไข้ คนชรา เด็กอ่อน เด็กพิการ การช่วยเหลือพัฒนาชุมชน การซ่อมแซมสาธารณสถาน การบำรุงขวัญทางด้านอื่น ๆ โรงเรียนควรจัดให้มีขึ้นเพราะจะช่วยให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 ข : 302) ได้สรุปความเห็นว่าการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต้องคำนึงถึงความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน โรงเรียนจึงควรให้ความร่วมมือกับทางวัด ตลอดจนหน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 36) ได้ให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนดังนี้

1. การจัดตั้งชุมนุมผู้บำเพ็ญประโยชน์
2. การกำหนดกิจกรรมให้สมาชิกปฏิบัติ เช่น รักษาความสะอาดห้องเรียน

บริเวณโรงเรียน ลอกคูคลอง ถางหญ้าให้วัด หรือสาธารณสมบัติ

จะเห็นได้ว่าการบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนจะช่วยให้เด็กเรียนได้เสียสละตนเอง ช่วยเหลือสังคม และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนและชุมชน จึงนับว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่ควรจัดให้มีขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา

กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมดังนี้

1. การติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว

เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อติดตามผลว่านักเรียนแต่ละคนหลังจากจบการศึกษาไปแล้วสามารถปรับตัวได้เพียงใด มีความสำเร็จในการประกอบอาชีพเพียงใด สุรินทร์ ธนโกโสย (2527 : 190) ได้ให้ความเห็นว่า การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วเป็นความพยายามของโรงเรียนที่จะรักษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาชิต และเดโช บุญยกักดี (2528 : 894) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ให้นักเรียนและครูอาจารย์ได้มีการติดต่อประสานสัมพันธ์กัน
2. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วทราบข่าวและความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายใน

โรงเรียน

3. เพื่อโรงเรียนจะได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำให้การศึกษา ซึ่งสามารถนำมาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกิจการของโรงเรียน

4. เป็นแบบอย่างในการติดต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชน ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทั้งจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความเข้าใจ ความสามัคคีในชุมชน

วีรชัย โชคไพฑูรย์ (2529 : 151) กล่าวถึง การติดตามผลนักเรียนหรือศิษย์เก่าว่า สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดเตรียมข้อมูลสำหรับศิษย์เก่า เช่น ระเบียบ ความเคลื่อนไหว ความเจริญ

ความก้าวหน้า

2. จัดตั้งหน่วยติดต่อประสานงานกับศิษย์เก่า

สุรางค์ จันทร์เอม (2528 : 183) ได้กล่าวไว้ว่า การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษายไปแล้ว ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการ
2. กำหนดวัตถุประสงค์
3. กำหนดระยะเวลาในการติดต่อซึ่งควรทำเป็นระยะโดยสม่ำเสมอ
4. กำหนดกลุ่มของนักเรียนที่ต้องการจะติดตามผล
5. กำหนดตัวบุคคลที่จะดำเนินงาน
6. ควรจะกำหนดแบบฟอร์มที่แน่นอนที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการนี้
7. ดำเนินการ
8. สรุปผล ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 35) ได้กำหนดแนวทางการติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วดังนี้

1. จัดทำทะเบียนผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เช่น ชื่อ นามสกุล บ้านเลขที่ หรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ ปีที่สำเร็จการศึกษา การศึกษาเพิ่มเติม หรือประกอบอาชีพอะไร
2. มีการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว
3. จัดให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่า การติดตามผลนักเรียนที่จบไปแล้วมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบข้อมูลและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ซึ่งตั้งอยู่ได้ด้วยความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาตัวผู้เรียนในทุกด้าน นักเรียนเป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคม ถ้านักเรียนที่จบการศึกษาแล้วมีอาชีพดี มีชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขก็ย่อมถือว่าโรงเรียนและสังคมมีส่วนช่วยเหลือกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 307) การจัดกิจกรรมสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชนจึงเป็นกิจกรรมที่ใช้งบประมาณน้อยมากแต่ได้รับผลจากการดำเนินงานคุ้มค่า

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิตและเดโช บุญภักดี (2528 : 912) ได้สรุปเหตุผลของการจัดกิจกรรมสรรหาและยกย่องคนดีเด่นไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจแก่ผู้ประกอบคุณความดีแก่ชุมชนและสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ
3. เป็นแนวทางการสนับสนุนและฝึกฝนให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีและถูกต้องต่อคนที่ควรยกย่องยึดถือเป็นแบบอย่างได้
4. เป็นการช่วยยกระดับของสังคม
5. ให้โรงเรียนได้เป็นแหล่งและกำลังในการพัฒนาบุคคลในชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ช : 35) ได้กำหนด
แนวทางในการสรรหาและยกย่องคนดีดังนี้

1. ตั้งกรรมการซึ่งประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ บุคคลอาวุโสในชุมชน
หรือในหมู่บ้าน คณะครูและคณะกรรมการศึกษา
2. ำให้คณะกรรมการดำเนินการสรรหา
3. จัดให้มีการประกาศเกียรติคุณ
4. ำให้นักเรียนศึกษาประวัติความเป็นมา และกิจการที่บุคคลผู้นั้นได้ประกอบแก่ชุมชน
หรือสังคม และสนับสนุนให้นักเรียนยึดถือเป็นแบบอย่าง
5. เชิญบุคคลดีเด่นเหล่านั้นมาช่วยในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน วัด เช่น ำให้เป็น
กรรมการกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น หรือเชิญมาให้ความรู้แก่นักเรียน

จะเห็นว่า การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน เป็นกิจกรรมที่ควรดำเนินการ
โรงเรียนสามารถดำเนินการควบคู่กับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทหากจนที่โรงเรียนได้
ดำเนินการอยู่

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนมีขอบข่ายที่โรงเรียนประถมศึกษาต้องปฏิบัติ
ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 4 ด้านคือ กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา
พ.ศ. 2523 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน และ
กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและศิษย์เก่า การดำเนินงานในกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน
จะเกี่ยวข้องกับนักเรียน เริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียน โดยมี
วัตถุประสงค์สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ อุบนิสัย และการปรับตัวของนักเรียนให้เข้ากับ
สังคมได้อย่างมีความสุข

4. แนวคิดและหลักในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานสำคัญงานหนึ่งที่ผู้บริหารต้องจัดการดำเนินงานทุกงาน
ำให้ประสานกันทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จงานการดำเนินชีวิต
ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนควรคำนึงถึงแนวคิดและหลักการดังนี้

มิลเลอร์ และพริ้นซ์ (อารมณ สุวรรณपाल. 2537 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Miller and Prince. 1977 : 11) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนว่า ควรอยู่บนพื้นฐาน ความเชื่อมั่น 4 ประการคือ

1. เกร็ดบุคคลและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ งานกิจการนักเรียนจึงจำเป็นต้องเป็นงานที่พัฒนานักเรียนแต่ละคนให้ถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล
2. ความเสมอภาคทางความคิด ความรู้สึก ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงถึงคุณค่าของความเป็นคน ซึ่งควรให้ความสนใจแก่คุณค่าของความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน
3. โลกเป็นของมนุษยชาติ มนุษย์มีสังคม ครอบครัว อาชีพ ซึ่งงานกิจการนักเรียนควรช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง และสามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างเต็มขีดความสามารถ

4. สิ่งใดก็ตามที่ได้จากประสบการณ์สิ่งนั้นจะต้องทันต่อเวลาและเหตุการณ์

แซนด์เลอร์ (อารมณ สุวรรณपाल. 2537 : 89 ; อ้างอิงมาจาก Chandler. 1973 : 392) ได้กล่าวถึงหลักการในการบริหารกิจการนักเรียนว่า ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

1. ความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลในการจัดบริการหรือกิจกรรมให้นักเรียน ต้องจัดอย่างหลากหลาย
2. การพัฒนานักเรียนควรมุ่งพัฒนาทุกด้าน
3. การจัดการศึกษาและกิจการนักเรียนต้องมุ่งพัฒนานักเรียนอย่างจริงจังและคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก

พรชูลี คุณากร (2523 : 158) ได้สรุปถึงข้อควรคำนึงในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนไว้ 4 ประการดังนี้

1. นักเรียนแต่ละคนเป็นบุคคล โดยพิจารณาแง่มุมของการพัฒนาทั้ง 4 ด้านคือร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. นักเรียนแต่ละคนมีเอกลักษณ์ของตนเอง นักเรียนแต่ละคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

3. สิ่งแวดล้อมของนักเรียนเป็นเรื่องของการศึกษา ซึ่งควรนำมาช่วยให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางด้านการพัฒนาให้มากที่สุด

4. การเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนแต่ละคนเป็นความรับผิดชอบหลักของนักเรียนเอง นักเรียนจะเจริญเติบโตทั้งร่างกาย ตลอดจนการเจริญเติบโตในสังคมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนและคุณสมบัติเฉพาะตัวของนักเรียนเอง

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนควรต้องยึดหลักการที่สำคัญที่มุ่งตอบสนองความต้องการของนักเรียน โดยโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมมาให้หลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คุณค่าของความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค ความทันสมัยของเหตุการณ์ สวัสดิการ การให้บริการ ซึ่งหลักการเหล่านี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องยึดถือเป็นหลักในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5. บทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนของนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญ ต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

จอห์นสัน และคนอื่น ๆ (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. 2535 : 544 - 545 ; อ้างอิงมาจาก Johnson and others. 1979) ได้กล่าวถึงบทบาทในการดำเนินงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่า แม้ว่าบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่นแต่ละแห่งที่โรงเรียนตั้งอยู่ แต่ก็มีบทบาทบางส่วนซึ่งครูใหญ่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบดำเนินการคล้าย ๆ กันเพื่อให้งานตามโครงการกิจการนักเรียนประสบความสำเร็จด้วยดี บทบาทสำคัญดังกล่าวได้แก่

1. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สนองความแตกต่างของนักเรียน
2. การจัดให้มีการฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานกิจการนักเรียน

3. การประสานงานกับชุมชน

4. การจัดงานธุรการและการเงินให้เอื้ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน

กิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ

5. การจัดกิจกรรมติดต่อประชาสัมพันธ์ให้มีความสะดวกและทั่วถึง

6. การจัดให้มีการศึกษาประวัตินักเรียน บริการและวางตัว ตลอดจนการให้คำปรึกษา

แนะแนว

7. การวิจัยและประเมินผล

8. การจัดระเบียบงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ช : 446) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการดำเนินงานกิจการนักเรียนดังนี้

1. ริเริ่มในการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2. แบ่งสายงานที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมและเป็นผู้ร่วมในการกำหนดแนวทางใน

การปฏิบัติงาน

3. พิจารณาจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

4. กำกับดูแลให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

5. ดูแลให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ทำงานประสานสัมพันธ์กันได้อย่างดี

6. เสนอรายงานการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง และบุคคลให้ชุมชนทราบ

7. ร่วมในการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ

8. ติดต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

9. สนับสนุนและส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปด้วยดี

10. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานทุก ๆ ด้าน

11. จัดหาแหล่งความช่วยเหลือเพื่อนำเงินมาใช้ในการจัดกิจกรรม

12. อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณ การจัดหา

อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

13. ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน

14. ให้ความสนับสนุนและร่วมมือในด้านต่าง ๆ

15. อนุมัติในการจัดกิจกรรมทุกประเภททั้งในและนอกโรงเรียน อีกทั้งเป็นผู้สั่งยกเลิกการจัดกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

นอกจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดบทบาทของครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนดังนี้

1. ร่วมกันวางแผนงาน โครงการ งานกิจการนักเรียน
2. ปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ตามแผนงาน โครงการ
3. ร่วมกันติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
4. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนจะดำเนินไปได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถ ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนเพื่อให้งานดังกล่าวบรรลุจุดหมาย

6. กระบวนการดำเนินการงานกิจการนักเรียน

ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 ต้องอาศัยกระบวนการในการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน และสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน จึงจะช่วยให้การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข : 30 - 34) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนว่าควรดำเนินการอย่างมีกระบวนการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของงานกิจการนักเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชตบริการ ข้อมูลการรับเด็ก เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนขั้นนี้เป็นการนำเอาข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของงานกิจการนักเรียนมาวางแผนแก้ปัญหาในรูปแบบงานและโครงการผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ เช่น กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีชั้นเรียน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและศิษย์เก่า

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. คอยควบคุมกำกับดูแลและนิเทศให้ผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติไปตามแผนงานและโครงการ
2. ดูแลให้บุคลากรทุกฝ่ายทำงานประสานสัมพันธ์กันดีเป็นอย่างดี
3. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานทุกด้าน
4. อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น อนุมัติการจ่ายเงิน จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจการนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนและโครงการโดยวิธีประเมินดังนี้

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การพิจารณาจากรายงานเป็นระยะเมื่อสิ้นสุดโครงการ
4. พิจารณาจากผลงาน

กล่าวโดยสรุปว่า การปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารควรยึดกระบวนการในการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน จะทำให้การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

7. ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา

การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนมีข้อขัดข้องของการบริหารงานหลายอย่าง จึงก่อให้เกิด

ปัญหาในการบริหารหลายประการติดตามมา ผู้บริหารควรต้องทราบถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เพื่อหาทางป้องกัน แก้ไขไม่ให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้สรุปปัญหาในการบริหารงานกิจการนักเรียนดังต่อไปนี้ การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 มีเด็กร้อยละ 2.5 ยังไม่ได้เข้าเรียน นอกจากนั้นเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกจากโรงเรียนก่อนจบหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 ร้อยละ 1.02 ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 15.42 ซึ่งเป้าหมายกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 ด้านอาหารกลางวันพบว่า ยังขาดครูที่มีความรู้ทางโภชนาการ ขาดโรงอาหาร วัสดุ ครุภัณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 8 - 9) นอกจากนั้นได้มีผู้กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้ โรงเรียนประถมศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดบริการให้แก่นักเรียน ขาดการวางแผน ขาดงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานต้นสังกัด ครู อาจารย์ ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนและผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เข้าใจหลักสูตรในระดับที่เพียงพอ (สนอง สุวรรณวงศ์. 2529 : 256 - 257) การบริการแนะแนวพบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีเวลาจัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียน เพราะต้องรับภาระหน้าที่สอนเด็ก โรงเรียนไม่มีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และไม่มีครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวโดยตรง (มะเตือ เสมา. 2528 : 43) ในด้านการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจต่อนักเรียนเท่าที่ควร เพราะถือว่าเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ตน คอยรับเสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียน ที่จะแจกให้กับนักเรียนจากหน่วยงานต้นสังกัดเท่านั้น (ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. 2526 : 9) ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน พบว่า ครู อาจารย์ มักไม่เข้าใจธรรมชาติ จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ของกิจกรรมนั้น นอกจากนั้นยังขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของนักเรียน กิจกรรมถูกจำกัด ไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเท่าที่ควรและยังขาดการประเมิน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2520 : 143 - 144)

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีปัญหาด้านเงินงานเนื่องมาจากขาดทรัพยากรที่จำเป็นในการบริหาร อันได้แก่

บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และวิธีการจัดการที่ดี ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจและศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนตามขอบข่ายงาน

4 ด้านพอสรุปได้ดังนี้

รสนัน เลิศสมบูรณ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานานาชาติกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอยู่ในเกณฑ์มาก 8 ด้านคือ การรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน การปฐมนิเทศนักเรียน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน การจัดทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน การจัดกิจกรรมของนักเรียน การบริหารเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัยนักเรียน การจัดบริการแนะแนวและการจัดทุนอุดหนุนการศึกษา ในด้านปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์น้อยคือ การรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดบริการแนะแนว และเห็นว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด 6 ด้านคือ การปฐมนิเทศนักเรียน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน การบริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน การจัดทุนอุดหนุนการศึกษา

ณรงค์ สุทธิภักดี (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู อาจารย์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 381 คน และครู อาจารย์ จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เยือน ชูตินันท์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดของโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้ง 4 ประการคือ กิจกรรมที่มีการจัดทำมากทุกกิจกรรม คือ กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียนและกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและศิษย์เก่ามีการจัดทำมากทุกกิจกรรม ยกเว้นการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ การสรรหา และยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชนมีการจัดทำน้อย ส่วนกิจกรรมที่ไม่มีการจัดทำเลยคือการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า ปัญหาในการบริหารกิจการนักเรียน โดยส่วนรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย กิจกรรมที่มีปัญหายิ่งในระดับมาก ได้แก่ ปัญหานักเรียนขาดเรียน การบริการนักเรียนที่ขาดแคลน การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า และการติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว

วิรัตน์ สกุนา (2533 : 78 - 79) ได้ศึกษาปัญหาด้านการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง เปรียบเทียบปัญหาด้านการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และประสบการณ์ต่างกัน พบว่ามีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุทิน แท่นไย (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโดยส่วนรวมมีปัญหายิ่งในระดับปานกลาง เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโดยส่วนรวมพบว่ามีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนที่มีวิทยุติ ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยส่วนรวมพบว่ามีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและ เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนที่ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน

ที่ต่างกัน โดยส่วนรวมพบว่ามีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ตามวัยวุฒิที่ต่างกัน พบว่าปัญหาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันเพ็ญ คาสินท (2536 : 129) ได้ศึกษาปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและครูแนะแนวพบว่า ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่าปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชีพ อินทรวิชัย (2537 : 79) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัญหาการบริหารงานโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโครงการสนับสนุนประชาธิปไตยในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ประสพการณ์ดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่าปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สนั่น วงศ์ประเสริฐ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า มีปัญหาระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน จากนั้นตามประสพการณ์ในตำแหน่งวุฒิทางการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นครูผู้สอนที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เบิร์กแมน (สุทิน แทนนัย. 2533 : 84 ; อ้างอิงมาจาก (Borgman. 1984 : 1982-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดเล็ก

ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 2 รัฐพลอริดำสหรัฐอเมริกา ได้เน้นศึกษาเฉพาะคุณภาพของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และพัฒนารูปแบบของการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการเตรียมอาหาร สถานที่ประกอบอาหาร โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ในตำบลวางระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันให้ปฏิบัติได้ง่ายและคล้ายคลึงกัน ผู้รับผิดชอบโครงการคือโภชนาการซึ่งขึ้นตรงต่อผู้บริหารโรงเรียน

จอห์นสัน (Johnson. 1979 : 2387 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องกิจกรรมนอกห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ที่รัฐเพนซิลวาเนีย ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทั้ง 2 ประเภทไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่เสนอไว้ในหนังสือการบริหารกิจกรรมนักเรียนสรุปได้ดังนี้คือไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาปรัชญาและนโยบายในการจัดกิจกรรมนักเรียน ไม่มีการชี้แจงปรัชญาและนโยบายเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่เปิดโอกาสให้มีการฝึกอบรมครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียนอย่างกว้างขวาง ไม่ดำเนินการประเมินผลกิจกรรมตามคู่มือที่กำหนดไว้

ลินคอล์น (สุทิน แทนนัย. 2533 : 83 - 84 ; อ้างอิงมาจาก (Lincoln. 1981 : 937 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติในปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในมลรัฐมอนทานา พบว่า เกิดปัญหา 2 ประการดังนี้ ปัญหาค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ 40 ปีที่แล้ว แต่เป็นการเพิ่มที่วัดได้ยาก เพราะค่าครองชีพก็เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และปัญหาความแตกต่างระหว่างรายรับและรายจ่ายต่อหัวของนักเรียนในกลุ่มกิจกรรมการลงทุนสำหรับกิจกรรมนักเรียน ได้เพิ่มขึ้นสูงสุดต่อหัวในโรงเรียนขนาดเล็ก

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ด้านตำแหน่ง ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการ
นักเรียน ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่

✓ 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ปีการศึกษา 2538 จำนวน 345 คน

1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,205 คน ✓

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1 ✓ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
ใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียนและที่ตั้งของโรงเรียน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1 สํารวจรายชื่อโรงเรียนจากสถิติข้อมูลการศึกษาของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2538

2.1.2 สุ่มโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน และสถานที่ตั้ง
โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็กในเขตเทศบาล จำนวน 44 โรงเรียน นอกเขต
เทศบาล จำนวน 53 โรงเรียน รวม 97 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเทศบาล
จำนวน 38 โรงเรียน นอกเขตเทศบาล 46 โรงเรียน รวม 84 โรงเรียน

2.1.3 ได้กลุ่มผู้บริหารจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2.1.2 โรงเรียน
ละ 1 คน จำนวน 181 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตเทศบาล จำนวน 44 คน
นอกเขตเทศบาล จำนวน 53 คน รวม 97 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเทศบาล จำนวน
38 คน นอกเขตเทศบาล 46 คน รวม 84 คน

2.2 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ได้จากโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน
จำนวน 181 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กในเขตเทศบาล จำนวน 44 คน
นอกเขตเทศบาล จำนวน 53 คน รวม 97 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตเทศบาล
จำนวน 38 คน นอกเขตเทศบาล 46 คน รวม 84 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสถานที่ตั้งโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม
ขนาดเล็ก	83	102	185	44	53	97
ขนาดใหญ่	72	88	160	38	46	84
รวม	155	190	345	82	99	181

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา รวม 4 ด้านคือ กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยพิจารณาดังต่อไปนี้

มากที่สุด	หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
มาก	หมายถึง มีปัญหามาก
ปานกลาง	หมายถึง มีปัญหปานกลาง
น้อย	หมายถึง มีปัญหาน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

วิธีสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา และสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ
2. ศึกษาขอบเขตเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษาและนิยามศัพท์เฉพาะ
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้และนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจำนวน 5 ท่านดังนี้ นายสมพล ธงศิลา ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี นายเจตน์ รกกล หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอวิหารแดง นายสุชาติ ตันติมาลา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนบ้านกล้วย นางปานศิริ จารุเกษม อาจารย์ 2 โรงเรียนวิหารแดง รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น .90 จำแนกความเชื่อมั่นเป็นรายด้านดังนี้ ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2520 ได้ค่าความเชื่อมั่น .75 ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่นักเรียนได้ค่าความเชื่อมั่น .77 ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียนได้ค่าความเชื่อมั่น .74 ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่าได้ค่าความเชื่อมั่น .71

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชื่อเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อที่เป็นความจริงที่เกี่ยวกับตัว
ของท่าน

1. ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหาร
 - () ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์ในตำแหน่ง (สำหรับผู้บริหาร)
 - () น้อยกว่า 10 ปี
 - () ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน (สำหรับครูผู้สอน)
 - () น้อยกว่า 5 ปี
 - () ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
4. สถานที่ตั้งของโรงเรียน
 - () ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล
 - () นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล
5. ขนาดของโรงเรียน
 - () ขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน)
 - () ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนด้านต่าง ๆ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเรียนพระถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน 4 ด้านว่ามีปัญหามากน้อยเพียงใด ในการตอบแบบสอบถามให้พิจารณาว่า การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนพระถมศึกษาที่ท่านปฏิบัติอยู่มีปัญหาระดับใด โดยพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีปัญหามาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีปัญหปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

เมื่อท่านอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวาที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
0	การปฏิบัติงานบริหารงานกิจการนักเรียน						
0	การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของงาน.....	...				.. / ...	
00	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ		./.				

คำอธิบาย จากตัวอย่างข้อ 0 ถ้าเขียนเครื่องหมาย / ในช่องมากแสดงว่า การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของงานมีปัญหามาก ส่วนข้อ 00 เขียนเครื่องหมาย / ในช่องน้อยแสดงว่า การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมีปัญหาน้อย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตาม</u> <u>พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523</u>						
	การจัดทำเขตบริการ						
1.	การจัดทำแผนที่เขตบริการ		..				
	การจัดทำสำมะโนนักเรียน						
2.	การสำรวจนักเรียนกลุ่มอายุ 1-15 ปี ในเขตบริการ						
	การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน						
3.	การแจ้งผู้ปกครองให้พามาเด็กเข้าเรียน						
	การปฐมนิเทศผู้ปกครอง						
4.	การมาร่วมปฐมนิเทศของผู้ปกครอง นักเรียน						
	การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน						
5.	การจัดเก็บข้อมูลสถิติการมาเรียนของ นักเรียน						
	<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่</u> <u>นักเรียน</u>						
	การจัดบริการสุขภาพนักเรียน						
6.	การตรวจสุขภาพนักเรียน เช่น หู ตา ปาก คอ จมูก						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
7.	การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดบุคลากรที่เหมาะสมหรือมีวุฒิทาง โภชนาการรับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวัน						
8.	การจัดบริการแนะแนว การจัดบุคลากรที่เหมาะสมหรือมีวุฒิด้าน แนะแนวทำหน้าที่ให้บริการแนะแนวกับ นักเรียน						
9.	การบริการนักเรียนที่ขาดแคลน การสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลน ..						
10.	การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน การควบคุมดูแลให้นักเรียนใช้จ่ายเงิน ทุนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา						
11.	ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน <u>การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย</u> การจัดตั้งสภานักเรียนหรือคณะกรรมการ นักเรียน						
12.	การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด ระเบียบวินัย						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
13.	การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ของนักเรียน						
14.	การจัดกิจกรรมชุมนุมต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน ด้วยความสมัครใจ						
15.	การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษา ธิการว่าด้วยการพานักเรียนและ นักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ.2529.						
16.	การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา การจัดบุคลากรที่เหมาะสมหรือมีวุฒิทาง พลศึกษาในการจัดกิจกรรมกีฬา						
17.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม นักเรียน การกำหนดกิจกรรมในการส่งเสริม จริยธรรมนักเรียน						
18.	การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน การกำหนดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ..						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
19.	<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง</u> <u>โรงเรียนกับศิษย์เก่า</u> การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ไปแล้ว						
	การจัดทำทะเบียนศิษย์เก่า						
20.	การสรรหาและยกย่องคนดีประจำท้องถิ่น และชุมชน						
	การตั้งกรรมการสรรหาและยกย่องคนดี						

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ขอความร่วมมือในการแจกและเก็บข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์จัดทำหนังสือแจ้งหัวหน้าการประถมศึกษาทุกอำเภอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามต่อผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหารในแต่ละอำเภอ โดยผู้วิจัยนัดหมายวันเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

แบบสอบถามส่งไปทั้งหมดจำนวน 362 ฉบับ ได้รับคืน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.92
จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 181 ฉบับ ได้รับคืน 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.92 ครูผู้สอนจำนวน 181 ฉบับ ได้รับคืน 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.92

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามมาคัดเลือกฉบับสมบูรณ์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนทุกฉบับ จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 170 ฉบับ
2. บันทึกคะแนนจากแบบสอบถามลงในแผ่นตารางลงรหัส
3. เตรียมข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
4. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (The Statistical Package for IBM PC)

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตาราง
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์แยกตามกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์โดยรวม รายด้าน และรายการกิจกรรมตามจุดมุ่งหมาย ข้อที่ 1
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงาน กิจกรรมนักเรียน จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยใช้ t-test ตามจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 และ ข้อที่ 3
4. การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามทัศนคติของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.81 – 5.00	หมายความว่า มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย	2.21 – 3.80	หมายความว่า มีปัญหปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 2.20	หมายความว่า มีปัญหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α -Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 62 64)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับหาค่าร้อยละของแบบสอบถาม

และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 :

60)

2.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ

และอังคณา สายยศ. 2531 : 171)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงาน

กิจการนักเรียน จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสิทธิภาพในตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 84 - 86)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ t- distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนตามลำดับต่อไปนี้

✓ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยใช้ t-test

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และขนาดโรงเรียน โดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในด้านหนึ่ง และขนาดโรงเรียน รายละเอียดดังตาราง 2 - 3

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในด้านหนึ่ง และขนาดโรงเรียน

สถานภาพของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ตั้งโรงเรียน		
1. โรงเรียนในเขตเทศบาล	76	44.71
2. โรงเรียนนอกเขตเทศบาล	94	55.29
รวม	170	100
ประสบการณ์ในด้านหนึ่ง		
1. น้อยกว่า 10 ปี	64	37.65
2. ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	106	62.35
รวม	170	100
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	90	52.94
2. ขนาดใหญ่	80	47.06
รวม	170	100

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 170 คน จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียนพบว่า เป็นผู้บริหารโรงเรียนในเขตเทศบาล ร้อยละ 44.71 และเป็นผู้บริหารโรงเรียนนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 55.29 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งพบว่า เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 37.65 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 62.35 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ร้อยละ 52.94 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 47.06

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน และขนาดโรงเรียน

สถานภาพของครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ตั้งโรงเรียน		
1. โรงเรียนในเขตเทศบาล	76	44.71
2. โรงเรียนนอกเขตเทศบาล	94	55.29
รวม	170	100
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	66	38.82
2. ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	104	61.18
รวม	170	100
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	90	52.94
2. ขนาดใหญ่	80	47.06
รวม	170	100

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่ตอนแบบสอบถาม
 ทั้งสิ้น จำนวน 170 คน จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียนพบว่า เป็นครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการ
 นักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาล ร้อยละ 44.71 และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน
 โรงเรียนนอกเขตเทศบาล 55.29 จำแนกตามตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
 พบว่า เป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 38.52
 และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 61.18
 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า เป็นครูผู้สอนโรงเรียนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
 ขนาดเล็กร้อยละ 52.94 และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ
 47.06

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน
โดยรวม รายด้านและรายการกิจกรรม ตามตาราง 4 - 5

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านกิจกรรมที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา	2.38	.69	ปานกลาง	2.33	.68	ปานกลาง
2. ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้ นักเรียน	2.70	.72	ปานกลาง	2.59	.75	ปานกลาง
3. ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.68	.67	ปานกลาง	2.63	.61	ปานกลาง
4. ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	2.96	.78	ปานกลาง	2.93	.79	ปานกลาง
รวม	2.64	.60	ปานกลาง	2.57	.60	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสระบุรี มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ส่วนครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสระบุรี มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหาร
และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
<u>ด้านกิจกรรมที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ</u>						
<u>ประถมศึกษา</u>						
1. การจัดทำเขตบริการ	2.29	.97	ปานกลาง	2.37	.88	ปานกลาง
2. การจัดทำสำมะโนนักเรียน	2.47	.79	ปานกลาง	2.34	.81	ปานกลาง
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.35	.94	ปานกลาง	2.29	.93	ปานกลาง
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.39	.70	ปานกลาง	2.36	.73	ปานกลาง
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.40	.77	ปานกลาง	2.30	.78	ปานกลาง
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>						
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.31	1.04	ปานกลาง	2.22	1.06	ปานกลาง
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.82	.86	ปานกลาง	2.69	.88	ปานกลาง
8. การจัดบริการแนะแนว	2.96	.78	ปานกลาง	2.86	.80	ปานกลาง
9. การบริการนักเรียนขาดเรียน	2.70	.83	ปานกลาง	2.61	.84	ปานกลาง
10. การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.79	.90	ปานกลาง	2.66	.95	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน</u>						
11.การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.61	.86	ปานกลาง	2.57	.82	ปานกลาง
12.การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.70	.87	ปานกลาง	2.62	.82	ปานกลาง
13.การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.71	.92	ปานกลาง	2.57	.80	ปานกลาง
14.การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.71	.86	ปานกลาง	2.69	.80	ปานกลาง
15.การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.79	.86	ปานกลาง	2.79	.91	ปานกลาง
16.การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	2.88	.87	ปานกลาง	2.82	.78	ปานกลาง
17.การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.58	.75	ปานกลาง	2.58	.74	ปานกลาง
18.การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน	2.37	.83	ปานกลาง	2.30	.87	ปานกลาง
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>						
19.การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ไปแล้ว	3.10	.90	ปานกลาง	2.99	.88	ปานกลาง
20.การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.81	.91	ปานกลาง	2.76	.87	ปานกลาง
รวม	2.64	.60	ปานกลาง	2.57	.60	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสระบุรี มีทักษะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลางทุกกิจกรรม

ส่วนครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสระบุรี มีทักษะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายกิจกรรม
มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงาน
 กิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวม
 รายด้านและรายการกิจกรรม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสพการณ์ด้านตำแหน่ง และขนาด
 โรงเรียน ดังตาราง 6 - 11

ตาราง 6 เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนก
 ตามสถานที่ตั้งโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนในเขตเทศบาล		โรงเรียนนอกเขตเทศบาล		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจการที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา	2.49	.67	2.29	.69	1.88
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน	2.80	.75	2.62	.69	1.59
ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.77	.62	2.61	.70	1.57
ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	3.01	.83	2.91	.74	0.78
รวม	2.73	.58	2.56	.61	1.83

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขต
 เทศบาล มีทักษะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่าง
 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นรายกิจกรรม จำแนกตาม
สถานที่ตั้งโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนในเขตเทศบาล		โรงเรียนนอกเขตเทศบาล		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจการที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา</u>					
1. การจัดทำเขตบริการ	2.39	.94	2.20	.99	1.23
2. การจัดทำสำมะโนนักเรียน	2.54	.75	2.41	.82	1.12
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.50	.92	2.23	.94	1.87
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.46	.74	2.32	.66	1.32
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.53	.77	2.90	.74	2.03
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>					
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.48	1.06	2.18	1.02	1.86
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.92	.89	2.75	.82	1.30
8. การจัดบริการแนะแนว	3.05	.86	2.90	.71	1.27
9. การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน	2.79	.88	2.61	.77	1.36
10. การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.80	.97	2.78	.85	0.16

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนในเขตเทศบาล		โรงเรียนนอกเขตเทศบาล		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน</u>					
11. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.67	.78	2.56	.91	0.90
12. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.77	.91	2.64	.84	0.97
13. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.84	.85	2.61	.96	1.60
14. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.80	.76	2.63	.93	1.27
15. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.82	.86	2.76	.87	.53
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	3.00	.90	2.78	.84	1.69
17. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.68	.70	2.50	.78	1.59
18. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน	2.46	.87	2.30	.78	1.32
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>					
19. การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.11	.93	3.10	.88	0.13
20. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.91	.95	2.74	.87	1.21
รวม	2.73	.58	2.56	.61	1.83

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม ส่วนมากแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกิจกรรมการแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสถานที่ตั้งต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี		ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา					
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้กับนักเรียน	2.36	.61	2.39	.72	0.24
ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.75	.67	2.67	.75	0.68
ด้านกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	2.69	.66	2.68	.68	0.08
	3.06	.84	2.89	.74	1.38
รวม	2.66	.55	2.62	.63	0.33

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นรายกิจกรรม จำแนกตาม
ประสบการณ์ในตำแหน่ง

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ประสบการณ์น้อยกว่า		ประสบการณ์		t
	10 ปี		10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจการที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา</u>					
1. การจัดทำเขตบริการ	2.31	.95	2.27	.99	0.25
2. การจัดทำสำมะโนนักเรียน	2.48	.71	2.46	.83	0.20
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.36	.92	2.34	.95	0.12
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.28	.65	2.45	.72	1.51
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.39	.73	2.41	.79	0.41
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>					
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.31	1.06	2.32	1.04	0.05
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.88	.86	2.79	.86	0.65
8. การจัดบริการแนะแนว	3.01	.81	2.94	.77	0.61
9. การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน	2.74	.76	2.67	.87	0.55
10. การจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.93	.83	2.71	.93	1.55

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี		ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน</u>					
11. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.64	.86	2.59	.86	0.38
12. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.78	.87	2.65	.87	0.96
13. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.73	.95	2.70	.90	0.18
14. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.69	.83	2.72	.88	0.16
15. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.68	.81	2.86	.89	1.34
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	2.96	.89	2.83	.86	0.88
17. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.54	.75	2.60	.76	0.49
18. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน	2.32	.87	2.41	.80	0.67
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>					
19. การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.20	.95	3.04	.87	1.11
20. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.93	.94	2.75	.88	1.26
รวม	2.66	.55	2.62	.63	0.33

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา	2.39	.64	2.36	.73	0.26
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้กับนักเรียน	2.73	.68	2.66	.77	0.57
ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.72	.61	2.63	.72	0.89
ด้านกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	2.97	.73	2.94	.83	0.20
รวม	2.67	.54	2.60	.65	0.70

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีทักษะ
ต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นรายกิจกรรม จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจการที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา</u>					
1. การจัดทำเขตบริการ	2.35	.93	2.12	1.02	0.96
2. การจัดหาสนามเล่นนักเรียน	2.44	.68	2.50	.90	0.42
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.39	.90	2.31	.98	0.55
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.36	.71	2.41	.69	0.59
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.42	.72	2.38	.81	0.32
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>					
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.36	.98	2.26	1.11	0.61
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.89	.82	2.75	.89	1.06
8. การจัดบริการแนะแนว	2.94	.79	2.99	.78	0.41
9. การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน	2.71	.77	2.69	.89	0.14
10. การจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.83	.84	2.74	.97	0.66

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน</u>					
11. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.66	.74	2.55	.97	0.79
12. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.74	.86	2.65	.88	0.65
13. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.69	.95	2.73	.89	0.24
14. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.79	.75	2.61	.96	1.34
15. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.81	.81	2.76	.92	0.39
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	2.94	.83	2.81	.92	0.91
17. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.60	.73	2.55	.78	0.43
18. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน	2.45	.80	2.29	.85	1.27
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>					
19. การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.07	.92	3.15	.89	0.57
20. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.87	.85	2.75	.97	0.92
รวม	2.67	.54	2.60	.65	0.70

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงาน
กิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวม
รายด้าน และรายกิจกรรม จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสพการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการ
นักเรียน และขนาดโรงเรียน ดังตาราง 12 - 17

ตาราง 12 เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม
สถานที่ตั้งโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนในเขต เทศบาล		โรงเรียนนอกเขต เทศบาล		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา	2.36	.75	2.30	.62	0.60
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้กับนักเรียน	2.63	.80	2.55	.71	0.72
ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.60	.65	2.65	.58	0.52
ด้านกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	2.81	.80	3.01	.77	1.59
รวม	2.57	.65	2.57	.55	0.00

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีทักษะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและ
รายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นรายกิจกรรม จำแนกตาม
สถานที่ตั้งโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนในเขตเทศบาล		โรงเรียนนอกเขตเทศบาล		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจการที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา</u>					
1. การจัดทำเขตบริการ	2.48	.95	2.29	.82	1.39
2. การจัดทำสามะโนนักเรียน	2.35	.90	2.33	.74	0.14
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.35	.99	2.23	.88	0.81
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.36	.80	2.35	.67	0.12
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.29	.85	2.29	.71	0.01
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>					
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.30	1.17	2.14	.97	0.94
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.70	.91	2.67	.85	0.17
8. การจัดบริการแนะแนว	2.83	.84	2.87	.77	0.37
9. การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน	2.73	.87	2.15	.81	0.16
10. การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.70	.96	2.63	.94	0.46

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	โรงเรียนในเขตเทศบาล		โรงเรียนนอกเขตเทศบาล		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน</u>					
11. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.61	.82	2.53	.80	0.64
12. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.68	.85	2.56	.79	0.89
13. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.57	.85	2.56	.76	0.09
14. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.71	.83	2.67	.77	0.31
15. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.69	1.03	2.87	.80	1.20
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	2.57	.78	3.01	.73	3.67*
17. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.54	.74	2.60	.74	0.54
18. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน	2.32	.92	2.27	.83	0.38
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>					
19. การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	2.87	.90	3.08	.85	1.55
20. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.76	.84	2.94	.88	1.32
รวม	2.57	.65	2.57	.55	0.00

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรมส่วนมากแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกิจกรรมจัดแข่งขันกีฬา พบว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสถานที่ตั้งต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี		ประสบการณ์ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา	2.30	.65	2.34	.70	0.35
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้กับนักเรียน	2.58	.74	2.59	.76	0.09
ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.64	.51	2.62	.67	0.22
ด้านกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	2.93	.78	2.91	.79	0.15
รวม	2.57	.54	2.57	.63	0.01

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนน้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นรายกิจกรรม จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี		ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจการที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา</u>					
1. การจัดทำเขตบริการ	2.31	.84	2.41	.91	0.72
2. การจัดทำสำมะโนนักเรียน	2.31	.77	2.36	.84	0.36
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.27	.86	2.30	.97	0.22
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.30	.77	2.39	.71	0.75
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.33	.81	2.27	.75	0.48
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>					
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.21	1.02	2.23	1.08	0.11
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.67	.88	2.70	.88	0.22
8. การจัดบริการแนะแนว	2.92	.10	2.81	.79	0.88
9. การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน	2.56	.72	2.65	.98	0.68
10. การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.65	.91	2.67	.97	0.14

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ประสบการณ์ น้อยกว่า 5 ปี		ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน</u>					
11. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.64	.79	2.52	.83	0.91
12. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.59	.80	2.63	.84	0.28
13. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.60	.70	2.55	.86	0.41
14. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.63	.76	2.72	.82	0.73
15. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.82	.90	2.76	.92	0.38
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	2.86	.68	2.73	.83	0.61
17. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.61	.66	2.55	.78	0.50
18. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน	2.24	.78	2.33	.92	0.64
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>					
19. การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	2.99	.87	2.98	.89	0.08
20. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.87	.88	2.85	.86	0.19
รวม	2.57	.54	2.57	.63	0.01

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนน้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา	2.38	.75	2.27	.60	1.08
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้กับนักเรียน	2.61	.80	2.56	.69	0.42
ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน	2.66	.63	2.59	.58	0.73
ด้านกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า	3.01	.78	2.83	.79	1.54
รวม	2.61	.64	2.53	.55	0.90

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เป็นรายกิจกรรม จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจการที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา</u>					
1. การจัดทำเชตบริการ	2.45	.91	2.28	.83	1.22
2. การจัดทำสภาระโนนักเรียน	2.44	.87	2.22	.73	1.77
3. การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน	2.37	1.01	2.19	.82	1.26
4. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง	2.35	.83	2.36	.61	0.06
5. การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน	2.42	.72	2.38	.81	0.32
<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน</u>					
6. การจัดบริการสุขภาพ	2.30	1.13	2.12	.96	1.10
7. การจัดบริการอาหารกลางวัน	2.68	.91	2.69	.84	0.06
8. การจัดบริการแนะแนว	2.82	.83	2.90	.77	0.62
9. การจัดบริการนักเรียนที่ขาดแคลน	2.61	.89	2.61	.79	0.01
10.การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน	2.74	1.02	2.57	.86	1.11

ตาราง 17 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีชีวิตในโรงเรียน</u>					
11. การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	2.57	.87	2.56	.76	0.09
12. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน	2.65	.89	2.58	.74	0.51
13. การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ	2.59	.81	2.55	.80	0.36
14. การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน	2.74	.83	2.63	.77	0.89
15. การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา	2.88	.94	2.69	.87	1.36
16. การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา	2.83	.76	2.80	.80	0.32
17. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน	2.58	.81	2.57	.64	0.05
18. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน	2.35	.93	2.24	.80	0.83
<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า</u>					
19. การติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว	3.07	.88	2.89	.86	1.41
20. การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำชุมชน	2.95	.88	2.77	.84	1.37
รวม	2.61	.64	2.53	.55	0.90

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นรายการกิจกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2538 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำนวน 181 คน และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนจำนวน 181 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 345 คน และครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จำนวน 1,205 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ใน 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523
ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนบริการให้นักเรียน ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน ด้านกิจกรรม
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า จำนวน 80 ข้อ

เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วได้เสนอให้คณะกรรมการ
ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน เมื่อได้
ปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 60 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึง
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและเก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์จัดทำหนังสือแจ้งทั่วหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อ
อำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามต่อผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่
เป็นกลุ่มตัวอย่างในวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยผู้วิจัยนัดหมาย
วันและมาเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ปรากฏว่า จากแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 362 ชุด ได้รับคืน
340 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.92 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 181 ฉบับ ได้รับคืน 170
ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.92 ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จำนวน 181 ฉบับ ได้รับคืน
170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามตอน 2 โดยแยกกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอนตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยแยกเป็นรายด้าน รายข้อ
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารใน 4 ด้านคือ ด้านกิจกรรมที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม

ระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกิจกรรมการแก้ปัญหา นักเรียนขาดเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์งานตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม

2.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้งโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนและขนาดโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งต่างกัน มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกิจกรรมการจัดแข่งขันกีฬา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม

3.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่าครูผู้สอนโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกกิจกรรม

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารใน 4 ด้านคือ ด้านกิจกรรมที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่าที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมปรากฏว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม ทั้งนี้จะเป็นเพราะงานกิจการนักเรียนเป็นงานสนับสนุนงานหลักคืองานวิชาการ ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนจะค่อนข้างกว้างกว่างานอื่น ๆ ใน 6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 ข : 22) จึงทำให้การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนมักพบปัญหาหลายอย่าง สอนอง สุวรรณวงศ์ (2529 : 256 - 257) ได้กล่าวในการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาว่ามักประสบปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณการขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ และผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนจะเกิดปัญหานั้นขณะดำเนินงาน แต่ผู้บริหารจะแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา โดยอาศัยคู่มือในการจัดกิจกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยื่อน ชูตินันท์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ สุกุณา (2533 : 78 - 79) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทิน แทนนุ้ย (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารและครู อาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และยังได้ผลในตนเองเดียวกับผลการวิจัยของ สุชีพ อินทรวิชัย (2537 : 79) ที่พบว่าปัญหาการบริหารงานโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความเข้มของปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในทุกกิจกรรมที่โรงเรียนต้องดำเนินงาน ปรากฏว่า กิจกรรมการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว มีความเข้มของปัญหามากที่สุด กิจกรรมการจัดบริการแนะแนว กิจกรรมการจัดแข่งขันกีฬา มีความเข้มของปัญหาลงมาตามลำดับ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้จัดให้นักเรียนในวัยเรียนโดยตรงจึงทำให้ผู้บริหารมักไม่ให้ความสนใจ เพราะถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่อยู่นอกเหนือภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ประกอบกับบุคคลที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว มักจะขาดการติดต่อหรือเห็นห่างจากโรงเรียน โดยมีความจำเป็นในหลาย ๆ ประการ (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต และ เดโช บุญยภักดิ์. 2528 : 893) จึงทำให้การจัดกิจกรรมติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว มีความเข้มของปัญหามากที่สุด

ส่วนที่พบว่ากิจกรรมการจัดบริการแนะแนวมีความเข้มของปัญหาลงมาจากกิจกรรมติดตามนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญของการจัดบริการแนะแนว ดังที่ คัทสียา (นามแฝง) (2538 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหาร

รวมไปถึงผู้มีอำนาจระดับสูงส่วนมากไม่ให้ความสำคัญกับงานแนะแนวมากเท่าที่ควร กล่าวคือ ไม่พยายามที่จะตีความและทำความเข้าใจถึงประโยชน์ของการจัดแนะแนวนั้นในโรงเรียน เมื่อมี ตำแหน่งหรือบุคลากรที่จะรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ครูแนะแนวก็มักจะปล่อยให้อำนาจดำเนินการเอง อย่างทำอะไรก็ทำโดยไม่ขัดขวาง แต่ก็ไม่ให้การสนับสนุน ทำให้ครูแนะแนวไม่สามารถดำเนินงาน ให้ประสบผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งมะเดื่อ เสมา (2528 : 43) ยังได้กล่าวไว้ว่า สภาพของโรงเรียนประถมศึกษายังไม่มีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ที่ใช้ในการแนะแนวตลอด จนขาดงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุน จึงทำให้การจัดบริการแนะแนวนั้นในโรงเรียนประถมศึกษา มีความเข้มของปัญหารองลงมาจากกิจกรรมติดตามนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว

ส่วนที่พบว่ากิจกรรมการจัดแข่งขันกีฬา มีความเข้มของปัญหารองลงมาจากกิจกรรม การจัดบริการแนะแนวนั้นจะเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาจะต้องใช้บุคลากร งบประมาณ ในการดำเนินงานค่อนข้างสูง หากขาดปัจจัยดังกล่าวแล้วย่อมทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน อย่างมาก ประกอบกับการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา มักจะดำเนินงานจัดแข่งขันในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใกล้สอบวัดผลปลายภาคเรียน จึงส่งผลกระทบต่อจัดการเรียน การสอนของครู นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา ผู้บริหารจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารมองความเข้มของปัญหารองลงมาจากกิจกรรม การจัดบริการแนะแนว

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้ง โรงเรียน ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขต เทศบาลและนอกเขตเทศบาล ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่าส่วนมากแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาชนบท เพื่อ ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สมบูรณ์ โดยมอบให้ 4 กระทรวงหลักรับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง

ศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2525 : 8) จึงทำให้ความเจริญในด้านต่าง ๆ กระจายไปสู่ชนบทมากขึ้น ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบายให้ทุกโรงเรียนมีเครื่องมือสื่อสาร โดยจัดงบประมาณเป็นค่าติดตั้งโทรศัพท์ให้กับโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีคู่สายโทรศัพท์ผ่าน และจัดหาวิทยุรับส่งให้กับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลใช้ติดต่อระหว่างโรงเรียนด้วยกัน ทำให้โรงเรียนสามารถแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานได้สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังกำหนดให้มีการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนโดยรวมโรงเรียน 7 - 10 โรงเรียนเข้าด้วยกัน โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือนอกเขตเทศบาล เพื่อให้มีการร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 6) จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมองปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยยังพบว่า ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน กิจกรรมการแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะสภาพความเป็นอยู่ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน (สำนักงานจังหวัดสระบุรี. 2538 : 18) จึงทำให้ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล ส่วนมากอพยพไปรับจ้างทำงานในต่างถิ่น ทำให้ไม่มีเวลาดูแลและเอาใจใส่เด็กในการไปโรงเรียน บางครั้งต้องนำเด็กติดตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพรับจ้างต่างถิ่น จนเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เด็กขาดเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. 2537 ก : 22) นอกจากนั้น ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษานอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่มิฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจน ต้องออกไปประกอบอาชีพรับจ้างนอกบ้าน จึงมอบหมายให้เด็กดูแลงานบ้านและเลี้ยงน้อง จนทำให้เด็กต้องขาดเรียนอยู่เป็นประจำ จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มองปัญหา กิจกรรม การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน แตกต่างกัน

2.2 จากการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ประสพการณ์น้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในปัจจุบันการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกแล้วเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ทราบแนวทางในการปฏิบัติงานก่อน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536 ง : คานา) ซึ่งวิทยุ สาร (2523 : 442 - 443) ได้กล่าวว่า การอบรมช่วยให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนยังได้รับการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2528 เป็นต้นมา ประกอบกับในช่วงของการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีได้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนเป็นระยะ หากผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาด้านการปฏิบัติงาน ก็จะได้รับกรณีศึกษาหรือจัดให้มีการประชุมอบรมเป็นระยะ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี, 2537 : บทนำ) จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มองปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกันกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ สุกญา (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทิน แทนนัย (2533 : 185) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จากการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังคนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนในสังกัด โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติเป็นสิ่งกำหนดปริมาณ

จำนวนบุคลากร งบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ที่โรงเรียนจะได้รับซึ่งเพียงพอต่อความจำเป็นในการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามขนาดและปริมาณของตัวแปรที่กำหนดเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 1382) ทำให้โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันประสบปัญหาและมีความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่ได้รับพอ ๆ กัน นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดอบรมโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในปีงบประมาณ 2528 จึงทำให้ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความรู้และแนวทางการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมองปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทิน แทนนุ้ย (2533 : 188) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังได้ผลตนเองเดียวกับผลการวิจัยของ วันเพ็ญ คำสนิท (2536 : 129) ซึ่งพบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จากการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน 4 ด้านคือ ด้านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ปรากฏว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จะเป็นในลักษณะที่ผู้บริหารเป็นผู้มอบนโยบายและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 95) โดยอาศัยคู่มือการจัดกิจกรรมเป็นแนวทางในการ

ปฏิบัติงาน หากมีปัญหาก็เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมจะร่วมมือกับผู้บริหารแก้ไขปัญห
ที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จึงทำให้ระดับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการ
นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการ
นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทิน แทนนุ้ย (2533 : บทคัดย่อ)
ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูผู้สอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ยังได้ผลเฝ้าตนเองเดียวกับผลการวิจัยของสมบุรณ์ แก้วมาก (2533 : 135) ที่พบว่า ปัญหา
การบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของครูผู้สอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความเข้มของปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในทุกกิจกรรมที่โรงเรียน
ต้องดำเนินการ ปรากฏว่า กิจกรรมติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว มีความเข้มของ
ปัญหามากที่สุด กิจกรรมการจัดบริการแนะแนว กิจกรรมจัดแข่งขันกีฬา มีความเข้มของปัญหา
รองลงมาตามลำดับ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา
ไปแล้ว ผู้บริหารจะมอบหมายให้ครูผู้สอนรับผิดชอบดำเนินการ โดยที่ครูผู้สอนต่างมีภาระหน้าที่ใน
การปฏิบัติการสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 25 ชั่วโมง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.
2538 : 7) จึงทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาปฏิบัติงานตามที่ผู้บริหารได้มอบหมาย นอกจากนั้น
ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนยังขาดคู่มือและแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน จึงทำให้
กิจกรรมติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วมีความเข้มของปัญหามากที่สุด

ส่วนที่พบว่ากิจกรรมการจัดบริการแนะแนวมีความเข้มของปัญหารองลงมาจากกิจกรรม
ติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว น่าจะเป็นเพราะให้สภาพปัจจุบัน ครูผู้สอนส่วนใหญ่
ที่รับผิดชอบงานแนะแนวยังไม่มีคู่มือการแนะแนว ทำให้การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน
ประถมศึกษาเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ดังที่ คัทสียา (นามแฝง) (2538 : 19) ได้กล่าว
ไว้ว่าครูแนะแนวส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจงานแนะแนว ทำให้การจัดบริการแนะแนวไม่ครอบคลุม
ขอบข่ายของงานแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับวรวิฑูร บัวศรี (2538 : 22) ที่ได้กล่าวไว้ว่า

การแนะแนวของครูมักใช้สามัญสาณิก ขาดการแนะแนวที่เป็นระบบ นอกจากนั้นครูที่รับผิดชอบในการแนะแนวมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการแนะแนวกับนักเรียน จึงทำให้การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความเข้มของปัญหามากรองลงมาจากกิจกรรมติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

ส่วนที่พบว่า กิจกรรมจัดแข่งขันกีฬามีความเข้มของปัญหารองลงมาจากกิจกรรมการจัดบริการแนะแนว น่าจะเป็นเพราะครูผู้สอนบางคนมองเห็นว่า การจัดแข่งขันกีฬาเป็นเรื่องไม่จำเป็น ทำให้เสียการเรียน ดังที่เกษม นครเขตต์ (2538 : 34) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ครูมักมองว่าเป็นงานที่มีการระรอง ของภาระงานหลักทั้งหมดของโรงเรียน ทำให้ครูผู้สอนไม่ค่อยให้ความสนใจในกิจกรรมจัดแข่งขันกีฬา นอกจากนั้น ในภารกิจกิจกรรมแข่งขันกีฬาจะต้องอาศัยความร่วมมือจากครูทุกฝ่าย อาจทำให้ความคิดเห็นไม่ตรงกัน จนบางครั้งนำไปสู่ความรุนแรงดังปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ จึงทำให้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน มองกิจกรรมการแข่งขันกีฬาเป็นกิจกรรมที่มีความเข้มของปัญหามากรองลงมาจากกิจกรรมการจัดบริการแนะแนว

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานที่ตั้ง ประสพการณ์ในตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน ปรากฏผลดังต่อไปนี้

4.1 จากผลการเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมส่วนมากพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในปัจจุบันนี้ ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน สามารถติดต่อข่าวสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้สะดวกขึ้นโดยอาศัยเครื่องมือสื่อสารที่โรงเรียนมีอยู่ อีกทั้งยังมีการช่วยเหลือกันในรูปแบบกลุ่มโรงเรียน ทำให้การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนสามารถกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 6) นอกจากนั้นในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 ก : 7) ได้กำหนดเกณฑ์

มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ที่เกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนให้โรงเรียนยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจึงทำให้ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมองปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยยังพบว่า ทักษะของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน กิจกรรมการแข่งขันกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จะเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลมักจะมีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์และสนามแข่งขัน ตลอดจนความพร้อมของผู้ปกครองนักเรียนที่ให้การสนับสนุนในการแข่งขันกีฬา จะมีมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษานอกเขตเทศบาล ประกอบกับครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล จะเป็นบุคคลที่มีอายุและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนมากกว่าครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาล ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ พรณี ชูทัย (2522 : 11) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ครู - อาจารย์ที่มีวิทยุสูงขึ้นจะมีชีวิตในสังคมมากขึ้น ทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น สามารถมองเห็นปัญหาการปฏิบัติงานได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทิน แทนนุ้ย (2533 : 189) ที่พบว่า ครู - อาจารย์ที่มีวิทยุต่างกัน มีทักษะต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำให้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนมองปัญหาการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาแตกต่างกัน

4.2 จากการเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ปัจจุบันครูผู้สอนส่วนมากได้ศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เช่น ลาศึกษาต่อ การอบรมสัมมนา การศึกษาจากเอกสาร ตำรา ซึ่งศิวาพร มั่นพุกานนท์ และคนอื่น ๆ (2528 : 188) ได้กล่าวไว้ว่า หากต้องการให้บุคคลมีทักษะในการทำงานสูงขึ้น มีความรู้ความสามารถมากกว่าเดิม และมีพฤติกรรมเป็นไปตามแนวทางอันพึงประสงค์ภายในเวลาอันสั้น การฝึกอบรมบุคคลากรเป็นวิธีที่ดีที่สุดและประหยัดที่สุด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 : 218) ยังได้กล่าวว่า

การอบรมจะช่วยให้ครูผู้สอนทุกคนเกิดความตื่นตัวทางวิชาการ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ แนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 12 - 13) ได้กำหนดนโยบายในการปรับปรุงประสิทธิภาพ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา โดยจัดให้มีการฝึกอบรมครูผู้สอนทุกคนให้สามารถปฏิบัติงาน จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มองปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

4.3 จากการเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันทรัพยากรในการบริหาร อันได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะได้รับการจัดสรรไปตาม เกณฑ์ขนาดของโรงเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528 : 1382) จึงทำให้ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ประสบปัญหาในการใช้ทรัพยากรที่พอ ๆ กัน ประกอบกับ ครูผู้สอนทุกคนต่างก็พยายามหาหนทางในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดระเบียบแบบแผนเป็น แนวทางในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนงานโครงการไว้ล่วงหน้า จึงทำให้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบ งานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มองปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะสิ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน กิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาดังนี้

✓ 1. ผู้บริหารควรศึกษาหาสาเหตุของปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนด้านกิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาลดน้อยลง โดยการนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนอยู่ ตลอดเวลา

2. ควรเลือกครูผู้สอนที่มีความรู้ มีวิทยุฒิ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้เป็น ผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ควรสนับสนุนให้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความเห็น ต่อกันในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน อยู่ตลอดเวลา โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนา ประชุม แบบซินดิเกต เป็นต้น

4. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินงานกิจการนักเรียนให้กับโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน โดยมอบอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้บริหาร สามารถใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

✓ 1. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดอื่น ๆ ในจังหวัดสระบุรี เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดเทศบาล

2. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ

3. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเป็นรายกิจกรรม ให้ลึกยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมการติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว กิจกรรมการจัดบริการ แนะนำ กิจกรรมจัดแข่งขันกีฬา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. การบริหารงานกิจการนักเรียนเล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา. 1 ②
- _____. การบริหารงานกิจการนักเรียนเล่ม 2. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี, สำนักงาน. สรุปการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2537. |
สระบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี, 2537 ก. อัดสำเนา.
- _____. สรุปผลการประเมินโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2536.
สระบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี, 2537 ข. อัดสำเนา.
- _____. ข้อมูลทางการศึกษา. สระบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี, 2538. |
อัดสำเนา.
- กิตติมา บริดีดีล. การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. 1 ②
- เกษม นครเขตต์. "กีฬา : ปรากฏการณ์ทางสังคม ที่สังคมควรทำความเข้าใจ,"
วารสารกีฬา. 29(2) : 35 ; กุมภาพันธ์ 2538.
- โกศล มีคุณ. การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลและทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียน
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524. 1
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526. 111 ②
- _____. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,
2528. 11111 ②
- _____. การบริหารงานวิชาการชุดฝึกอบรมเด็กด้วยตนเอง เล่ม 3. กรุงเทพฯ :
สามเจริญพานิช, 2529 ก. 1
- _____. การบริหารงานกิจการนักเรียนวิชาการชุดฝึกอบรมเด็กด้วยตนเอง เล่ม 5.
กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2529 ข. 111 111 ②

คำพิพากษา (นามแฝง). "บนเส้นทางสายแฉะแฉะ," วารสารแฉะแฉะ. 29(160) : 19 - 20 ; สิงหาคม - กันยายน, 2538.

จังหวัดสระบุรี, สำนักงาน. ข้อมูลเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักงานจังหวัดสระบุรี. 2538.
อัสสาเนา.

เขาวี มณีวงศ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณการ, 2529. ๗ ๖
ณรงค์ สุทธิภักดี. การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู
อาจารย์. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา,
2531. อัสสาเนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. "จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน," แนะแนว. 18(91) :
58 - 71 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2522. 1

ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. "การบริหารกิจการนักเรียน," เอกสารการสอนชุด
วิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15. หน้า 9. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526. 1

ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์. การบริหารงานกิจการนักเรียน. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. 11

ประภาพรณ สุวรรณสุข. "กิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา," พฤติกรรม
การสอนประถมศึกษา. หน้า 186 - 190 ; กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2524. 1

———. "ปรัชญาและหลักการประถมศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดการจัดการ
โรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15. หน้า 412 - 416 ; มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2526. 1

ประภาพรณ เอี่ยมสุภาชิต และเดโช บุญภักดี. "การบริหารกิจการนักเรียน," เอกสาร
การสอนชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 5 - 8. หน้า 800 -
912 ; กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528. 19 11 11 11 11

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524. 1 ①

พรชูลี คุณากร. สู่การอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. 1

พรรณี ชูทัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วรุณการพิมพ์, 2522.

ปิญญู สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศ.ส.การพิมพ์, 2523. ๑๑

มะเดื่อ เสมอ. "ปัญหาการบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา," วารสารแนะแนว. 19(96) : 43 - 44 ; มกราคม 2528. ๑๑

เยื่อน ชูตินันท์. การบริหารกิจการนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา)
จังหวัดลพบุรี การศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

รสลิน เลิศสมบูรณ์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน |
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร,
2531.

วชิรญา บัวศรี. "การแนะแนวกับการจัดการศึกษา," วารสารแนะแนว. 29(157) : 22 ;)
กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2538.

วันเพ็ญ ดาสินทิ. ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน | |
การประถมศึกษาจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2536. อัดสำเนา.

วิชากร, กรม. คู่มือปฏิบัติการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2532.

_____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535. |

วิรัตน์ สกวนา. ปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน | |
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533. อัดสำเนา.

วีรชัย โชคพญูลย์. การบริหารกิจการนักเรียน. ลพบุรี : วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2529.//
อัสสาเนา.

ศิวาพร มัณฑุภานนท์ และคนอื่น ๆ. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดน้ากั้งการพิมพ์, 2528.

ศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี, สำนักงาน. สรุปผลการดำเนินงานการศึกษา การศาสนาและการ
วัฒนธรรมจังหวัดประจำปี. สระบุรี. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี, 2537.//
อัสสาเนา.

สนอง สุวรรณวงศ์. การบริหารกิจการนักเรียน. สงขลา : วิทยาลัยครูสงขลา, 2529.//

สนั่น วงศ์ประเสริฐ. ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของ
นักเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ลำปาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2538. อัสสาเนา.

สมบุรณ์ แก้วมาก. การศึกษาปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัสสาเนา.

สาธารณสุขจังหวัดสระบุรี, สำนักงาน. สรุปผลการดำเนินงานอนามัยนักเรียนประจำปี 2537.
สระบุรี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี, 2537. อัสสาเนา.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
ธรรมมาธิราช, 2528.

สุชีพ อินทวิชัย. ปัญหาการบริหารงานโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัสสาเนา.

สุทิน แทนนุ้ย. การศึกษาปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม
ทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ๕
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533. อัสสาเนา.

สุรางค์ จันทรเฒ. เทคนิคการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.)

สุริชา ชาสิตสุทธิ. สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. ปริณานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :

มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2534. อัดสำเนา.

สุรินทร์ ธนโกสย. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ, 2527. '

เสริมวิทย์ ศุภเมธี. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ

เจ้าพระยา, 2532. '

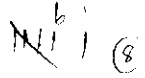
เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. การบริหารกิจการนักเรียน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520. อัดสำเนา. |||

———. ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช, 2536. /

อารมณ สุวรรณपाल. ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537. 

Cronbach, Lee. Joseph. Essentials of Psychological Testing.

New York : Harper and Row, 1970.

Johnson, Robert Lec. "Extraclass Activities in Selected Junior and

Midle High School in Pennsylvania," Dissertation Abstracts

International. 40(5) : 2387-A ; November, 1979.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining sample Size

for Research Activities," Journal of Education and Psychological

Measurement. 30(3) : 607 - 610 ; November, 1970.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/5146

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายประเวศ ลิทธิกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.สุพีพรรณ พัฒนพณิชย์ ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือจาก
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา โดยให้ผู้บริหารโรงเรียน และครู ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนพฤษภาคม - ธันวาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุรุณี ปัดโฮสง

(ผศ.สุรุณี ปัดโฮสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

ที่ ศธ 1468/8715

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ถนนพหลโยธิน อำเภอเมืองสระบุรี 18000

21 พฤศจิกายน 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

ด้วยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ว่านายประเวศ สิทธิกุล นิสิตระดับปริญญาโท จะทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและครู

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา จึงควรให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ชูชาติ ทรัพย์มาก

(นายชูชาติ ทรัพย์มาก)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร.036-211524

โทรสาร 036-212122

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัย

นายประเวศ สิทธิกุล

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สมสรร วงศ์อยู่น้อย กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 80 ข้อ แต่ละข้อจะมีระดับปัญหา 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใดทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผู้วิจัย

นายประเวศ สิทธิกุล

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อที่เป็นความจริงที่เกี่ยวกับตัวของท่าน

1. ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหาร
 - () ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์ในตำแหน่ง (สำหรับผู้บริหาร)
 - () น้อยกว่า 10 ปี
 - () ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน (สำหรับครูผู้สอน)
 - () น้อยกว่า 5 ปี
 - () ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
4. สถานที่ตั้งของโรงเรียน
 - () ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล
 - () นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล
5. ขนาดของโรงเรียน
 - () ขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน)
 - () ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนด้านต่าง ๆ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามทัศนะที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี ใน 4 ด้าน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในการกรอกแบบสอบถามให้พิจารณาว่า การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่ท่านปฏิบัติงาน มีปัญหาระดับใด โดยพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีปัญหามาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีปัญหปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

เมื่อท่านอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องใดช่องหนึ่ง
ทางขวามือตามความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
0	การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของ งานกิจการนักเรียน				/		
00	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน		/				

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0 ถ้าขีดเครื่องหมาย / ในช่องมากแสดงว่า การกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของงานกิจการนักเรียนมีปัญหามาก ส่วนข้อ 00 ถ้าขีดเครื่องหมาย / ในช่องน้อย แสดงว่า การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนมีปัญหาน้อย

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523						
	การจัดทำเขตบริการ						
1.	การจัดทำแผนที่เขตบริการ		..		...		
2.	การสำรวจภูมิสำเนาในนักเรียนในเขต บริการ						
3.	การพิจารณากำหนดเขตบริการของ โรงเรียน						
	การจัดทำสำมะโนนักเรียน						
4.	การสำรวจนักเรียนกลุ่มอายุ 1-15 ปี ในเขตบริการ						
5.	การรวบรวมจำนวนนักเรียนตาม กลุ่มอายุต่าง ๆ						
6.	การใช้สำมะโนนักเรียนในการวางแผน จัดการศึกษาของโรงเรียน						
	การเกณฑ์-รับนักเรียนเข้าเรียน						
7.	การแจ้งผู้ปกครองให้นำเด็กเข้าเรียน ตามเวลาที่กำหนดไว้ตามประกาศ						
8.	การรับเด็กในเขตบริการเข้าเรียนได้ ครบคลุมทั่วถึง						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
9.	การติดตามเด็กที่ไปแจ้งเข้าเรียนตาม เกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ						
10.	การใช้แบบ ปศ.ต่าง ๆ ในการรับเด็ก เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523						
	การปฐมนิเทศผู้ปกครอง						
11.	การมาร่วมปฐมนิเทศของผู้ปกครอง นักเรียน						
12.	การจัดหาสถานที่ใช้ในการปฐมนิเทศ ผู้ปกครอง						
13.	การมาร่วมชี้แจงของครูในการปฐมนิเทศ ผู้ปกครอง						
14.	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของ ผู้ปกครองนักเรียนในการปฐมนิเทศ ..						
	การแก้ปัญหานักเรียนขาดเรียน						
15.	การจัดเก็บข้อมูลสถิติการมาเรียนของ นักเรียน						
16.	การปฏิบัติตามขั้นตอนการติดตามนักเรียน ขาดเรียน						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
17.	การแก้ปัญหา นักเรียนขาดเรียนร่วมกัน ระหว่างครูและผู้ปกครอง						
18.	การลงโทษผู้ปกครองนักเรียนที่ขาดเรียน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523						
	<u>ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่</u> <u>นักเรียน</u>						
	<u>การให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน</u>						
19.	การตรวจสุขภาพนักเรียน เช่น หู ตา ปาก คอ จมูก						
20.	การสร้างภูมิคุ้มกันโรค เช่น ฉีดวัคซีน โรคหัดหัด โทพอยด์						
21.	การบริการด้านสุขภาพนักเรียน เช่น จัดหาผ้าห่ม การจัดห้องพยาบาล						
22.	การบริการด้านทันตสุขภาพ เช่น การถอนฟัน การอมฟลูออไรด์						
23.	การจัดบันทึกการบริการสุขภาพนักเรียน						
	<u>การจัดบริการอาหารกลางวัน</u>						
24.	การจัดอาหารกลางวันที่มีคุณค่าให้ นักเรียนได้รับประทานทุกคน						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
25.	การจัดบุคลากรที่เหมาะสมหรือมีวุฒิทางโภชนาการรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน						
26.	การจัดหาวัสดุและครุภัณฑ์ที่จำเป็นในโครงการอาหารกลางวัน						
27.	การจัดหาสถานที่ใช้ประกอบอาหารกลางวัน						
28.	การจัดหางบประมาณสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน						
	การจัดบริการแนะแนว						
29.	การจัดบุคลากรที่เหมาะสมหรือมีวุฒิด้านแนะแนวทำหน้าที่ให้บริการแนะแนวกับนักเรียน						
30.	การจัดหาสถานที่ใช้ในการบริการแนะแนว						
31.	การจัดกิจกรรมแนะแนวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ให้คำปรึกษา การแนะแนวอาชีพ						
32.	การติดตามผลนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวไปแล้ว						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	การบริการนักเรียนที่ขาดแคลน						
33.	การสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ขาดแคลน ..						
34.	การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่ขาดแคลน ..						
35.	การจัดหางบประมาณช่วยเหลือนักเรียน ที่ขาดแคลน						
36.	การติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน ขาดแคลน						
	การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน						
37.	การจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ..						
38.	การพิจารณามอบทุนการศึกษาให้กับ นักเรียน						
39.	การควบคุมดูแลให้นักเรียนใช้จ่ายเงินทุน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา						
	<u>ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนโรงเรียน</u>						
	การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย						
40.	การจัดตั้งสภานักเรียนหรือคณะกรรมการ นักเรียน						
41.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย สอดแทรกไปกับการสอนของครู						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
42.	การฝึกให้นักเรียนดำเนินชีวิตตามวิถีทาง ประชาธิปไตยโดยอย่าให้เป็นผู้มีคาวธรรม สามัคคีธรรม และปัญญธรรม						
43.	ความร่วมมือของครูและนักเรียนใน การจัดกิจกรรม						
44.	การติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย						
	การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน						
45.	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด ระเบียบวินัย						
46.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน มีวินัยในตนเอง						
47.	ความร่วมมือของครูและนักเรียนในการ จัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยในโรงเรียน ..						
48.	การควบคุมให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ วินัยของโรงเรียน						
49.	การติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริม วินัยในโรงเรียน						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	การจัดกิจกรรมชุมนุมต่างๆ						
50.	การเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียนด้วยความสมัครใจ						
51.	การดำเนินกิจกรรมของนักเรียนในชุมนุมต่าง ๆ						
52.	ความร่วมมือของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมชุมนุม						
53.	การติดตามผลการจัดกิจกรรมชุมนุม						
	การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน						
54.	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ของนักเรียน						
55.	การจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียนให้ครบวงจร คือฝ่ายออมทรัพย์ ฝ่ายส่งเสริมการผลิต ฝ่ายร้านค้า						
56.	การปฏิบัติงานของกรรมการสหกรณ์นักเรียนในด้านบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ						
57.	การควบคุมการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ให้เป็นไปตามหลักการของสหกรณ์ ...						
58.	การติดตามผลของการจัดกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา						
59.	การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ.2529.						
60.	การจัดทัศนศึกษาให้เป็นไปตามความสมัครใจของนักเรียน						
61.	การจัดหางบประมาณสนับสนุนในการพานักเรียนไปทัศนศึกษา						
62.	การควบคุมนักเรียนในการพานักเรียนไปทัศนศึกษา						
	การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา						
63.	การจัดบุคลากรที่เหมาะสมหรือมีวุฒิทางพลศึกษาในการจัดกิจกรรมกีฬา						
64.	การจัดหาสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกีฬา						
65.	การจัดหางบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกีฬา						
66.	การจัดกิจกรรมกีฬาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการแข่งขัน						
67.	การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมกีฬา						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน						
68.	การกำหนดกิจกรรมในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน						
69.	การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้และฝึกอบรมด้านจริยธรรม						
70.	การจัดหาสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน						
71.	ความร่วมมือของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน						
	การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน						
72.	การกำหนดกิจกรรมในการบำเพ็ญประโยชน์						
73.	ความร่วมมือของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์						
74.	การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์						

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน	ระดับปัญหา					รหัส สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	<u>ด้านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง</u> <u>โรงเรียนกับศิษย์เก่า</u> การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ไปแล้ว						
75.	การจัดทำทะเบียนศิษย์เก่า						
76.	การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียน กับผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว						
77.	การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว						
	การสรรหาและยกย่องคนดีประจำห้องถิ่น และชุมชน						
78.	การตั้งกรรมการสรรหาและยกย่องคนดี						
79.	การกำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาและ ยกย่องคนดี						
80.	การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรม สรรหาและยกย่องคนดีประจำห้องถิ่น และชุมชน						

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายประเวศ ลิทธิกุล

เกิดวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2499

สถานที่เกิด ตำบลบ้านคลัง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 24 ซอยเมืองแก้ว 2 ถนนพหลโยธินสายใหม่ อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ใหญ่

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดสร้างบุญ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2510 สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดน้ำเต้า

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.2513 สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนไตรวิทยศึกษ

อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.2516 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเสนา "เสนาประสิทธิ์"

อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.2520 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

จากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ.2523 สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษามหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

พ.ศ.2539 สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี

บทคัดย่อ
ของ
ประเวศ สิทธิกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
เมษายน 2539

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน
กิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะ
ของผู้บริหารและครูผู้สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 362 คน เครื่องมือ
ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
กิจการนักเรียนใน 4 ด้านคือ กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 กิจกรรม
ที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ t -test

ผลการศึกษาพบว่า

✓ 1. ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของผู้บริหารมีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายกิจกรรม พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีสถานที่ตั้งโรงเรียน
ประเภทการดำเนินงาน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่าผู้บริหารที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะ
ต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามทัศนะของครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายกิจกรรม พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีสถานที่ตั้งโรงเรียน
ประเภทการดำเนินการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่าครูผู้สอนที่มี
สถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

THE PROBLEMS OF STUDENT AFFAIR PERFORMANCE IN
PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
SARABURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
PRAVES SITTIGOOL

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

April 1996

The purposes of this research were to study and compare the problems of student affair performance operations according to the view of the administrators and the teachers in primary schools under the office of Saraburi Provincial Primary Education.

The sample group were 362 administrators and teachers who were responsible in students affair performance in primary schools under the office of Saraburi Provincial Primary Education. The instrument was a rating scale questionnaire containing 4 dimensions of the students affair performance, activities i.c. the compulsory according to the law of Primary Education B.E. 2523, the activities provided by schools for students, supporting activities in schools and relationship activities between schools and former students. The data were analyzed by means, standard deviation and t-test at the level of 0.5 statistical significance

Findings :

1. The problems of student affair performance according to the view of the administrators were moderate. When considered each activity, the problem level of every activity was moderate.

2. The comparison of administrators' view concerning with student affair performance according to location, working experience, and school size variables showed that their views were not statistically different.

3. The problems about student affair performance according to the teachers' views were moderate. When considered each activity, the problem level was moderate.

4. The comparison of teachers' view concerning with student affair performance operations according to location, working experience in the student affair performance, and school size variables showed that their views were not statistically different.